

BIBLIOTECA NAZIONALE
VITTORIO EMANUELE
6
43 B
34

JOH: SELDEN
de
NUMMIS
atavorum apud Jacobum Moukee A° 16

JOHANNIS SELDENI ANGLI
LIBER DE
NUMMIS.

IN QUO

Antiqua pecunia Romana & Græca metitur pretio ejus, quæ nunc est in usu.

Hinc Accedit

BIBLIOTHECA
NUMMARIA,

Philippi Labbei

SIVE

Elenchus Auctorum, qui de antiquis Numismatibus, Hebrais, Gracis, Romanis; necnon de Monetis, ponderibus, & mensuris, ad hunc usque annum scripserunt.

LUGD. BATAV. 30
Apud JACOBUM MOUKEE, 168

JOHANNES SELDENUS SIM. DEWES, EQUITI AURATO

Librum de Nummis Merito consecrat.

Ultum tibi debeo ornatissime DEWES, beneficiis & benevolentia devinctus. Amore rependo amorem. Sed à te jugiter augente beneficia efficerer ingratus, nisi hæc memoria ea me culpa liberaret. Ita habeo, non reddo gratiam. At vide quid egerim; Ad te omnis antiquitatis elegantem, & diligentissimum investigatorem vel hinc mitto *Romanam*, & *Græcam*

Pecuniam, redactam ad rationem nostri æris. Scio aliquot Doctissimos homines *Gallos*, *Italos*, & *Germanos* ut palæstricè spatiatos esse in hoc Xysto: neminem video ab Olympiis coronam petiisse. Ipse æquationem feci ratione deducta à minimo pondere seminis hordei, usque ad majus talenti, & ex bonitate auri. Quibus ponderibus & bonitate poterunt alii populi eam pecuniam metiri precio æris, quod in usu habent. Sed Nummarium, leve tamen munus meæ erga te observantiæ testimonium reddet.

Ex med. Templ.
Kalend. Maii, 1642. J. S.

LE-

LECTORI.

Cum haud ita pridem, in amici cujusdam Bibliotheca excutienda, D. Pittius *Bibliopola esset occupatus; incidit ex-insperato in hunc libellum Cl.* Seldeni, Ξηνοκείτω, *non antea in lucem editum. Quem postquam avidis paulisper inspexerat oculis, rogavit mutuum, quò typis mandaret; lætusque statim accepit. Acceptum summo* Angliæ *Justitiario D.* Mathæo Halesio *Equiti aurato, Testamenti utpote* Seldeniani *Executori, ostendit: & factâ imprimendi copiâ, opem à me petiit, ut* ἀπόγραφον, *malè cum esset descriptum, quam emendatissime prodiret in publicum. Operam ideoque ante omnia contuli, ad revocandum literas fugitivas, mendaque corrigenda; postea ita formare mihi curæ fuit, ut minimam lectori crearet molestiam. A primo dubitavi, fateor, de* Nypso; *sed hunc mihi scrupulum exemit* Labbeus, *apud quem paginâ* 167. *Bibliothecæ M.S.S. hoc nomen occurrit. Parvulo huic tractatui adjunximus, in gratiam Studiosorum anti-*

antiquitatis nummariæ, bibliothecam, quæ ad illam ſpectat materiam; & unà cum additamentis, catalogum exhibet abſolutiſſimum omnium auctorum, qui de antiquis numiſmatibus, & monetis; necnon de ponderibus, & menſuris, ad hunc uſque annum ſcripſerunt. Hiſce fruere & Vale.

J. H.

JOHAN.

JOHANNIS SELDENI LIBER DE NUMMIS.

Ibræ fuerunt *Latina*, *Attica*, *Græca*. *Latinam* ex duodecim unciis, *Atticam* ex ſeptuaginta quinque drachmis faciunt *Priſcianus* in Libro de Nummis, & *Rhemnius Fannius* in carmine de ponderibus: Hancque *Mnan* appellari à *Græcis*, *Minam* à Latinis.

Libram *Græcam*, quam *Euboicam* vocat Herodotus, & centum drachmis conſtituit idem *Fannius*.

Unciam ex octo drachmis:

Drachmam ex tribus Scripulis:

Scripulum ex ſex ſiliquis, vel ex quatuor Lupinis. Sed octo Lentes Scripulum conſtituere falſum eſt apud ipſum *Fannium:* quoniam Semen Lupini eſt ponderis ſex Lenticularum. Itaque rectè ſcripſit *M. Junius Nypſus* in libro de Menſuris ſcripulum eſſe ex octo granis ciceris: Quia ſemen Lupini, & duo grana ciceris

A æqua-

æqualia ſunt in pondere : Idem *Junius* non recte tradit ſiliquam continere tria hordea. Nam ſiliqua continet quatuor hordea, quia æquale pondus videmus Lenticulæ, & hordei.

Ergo Scripulum fuit ex viginti quatuor hordeis :

Uncia ex quingentis ſeptuaginta ſex.

Libra *Latina*, quam *Italicam Priſcianus* nominat, ex ſex Millibus nongentis duodecim.

Libra *Attica* ex quinque Millibus quadringentis.

Libra *Græca* ex ſeptem Millibus ducenis.

Ita Libra *Latina Atticam* excedit ſextante ſemuncia, & drachma, & drachma minor fuit, quam *Græca*, ſemuncia.

Nummi potiſſimum in Ære, in argento, & in auro fuere.

Æneum taxari ex pondere, argenteum poteſtatem habere ex numero ænei ſcribit Voluſius Metianus. Aureus vero diſtribuitur in argenteis.

Romani nummi fuere

Ex ÆRE

As Libræ pondus teſte *Varrone* :

Triens Tertia pars Aſſis ex quatuor unciis :

Quadrans quarta pars ex tribus unciis : propterea à *Plinio* alio nomine dicitur.

Triun-

Triuncis. Nota Aſſis fuit ex altera parte *Janus Geminus*, ex altera roſtrum navis. In Triente, & Quadrante erant rates.

Dipondium bilibrem referunt *Varro*, *Plinius* & *Priſcianus*.

Grave æs ex denis Aſſibus conſtituit *Sex. Pompeius.*

Primo autem bello *Punico* cum Reſpub. impenſis non ſufficeret, ait *Plinius* conſtitutum, ut Aſſes ſextantario pondere ferirentur, quinque partium facto lucro. Poſtea *Annibale* urgente Aſſes unciales facti *Q. Fabio Maximo*, Dict. Mox ſemunciales Lege *Papyriana*.

Hinc As ſecundus ſextentarii ponderis

Sextans appellatur à *Varrone*: & Aſſes Semunciales videntur à *Sex. Pompeio* vocari.

Breves nummos ex Ære, & Triens *Papyrianus* ex quatuor Scripulis.

Sextula nuncupatur à *Varrone*.

Ex ARGENTO

Nummum *Romæ* primo conflatum à *Servio* Rege refert *Carriſius Grammaticus*. Signatum *Plinio* credimus à *Q. Fabio Coſ.* quinque annis ante primum bellum *Punicum*. à figura cælaturę dicti fuere

Bigati &

Quadrigati ut aſſerit *Pompeius*: à numero

autem æneæ monetæ, cujus precium tenebant,

Seſtertii,

Quinarii,

Denarii. Itaque & *Varro* & *Voluſius* & *Priſcianus* ſcribunt denarium vocari quod denos æris valeret:

Quinarium quod Quinos:

Seſtertium quaſi ſemis tertium: nummum ſcilicet duarum ſemiſſis librarum: & tunc

Libellam *Voluſius* tradit ſeſtertii decimam partem: & Teruncium quadrigeſimam partem.

Verum quando *Annibale* urgente Aſſes facti fuere unciales, teſte *Plinio* placuit

Seſtertium permutari quaternis Aſſibus,

Quinarium Octonis,

Denarium ſexdecim. Inde Denarium notam XVI. perſcriptam tradit *Voluſius*.

Victoriatus nummus peregrinus, ut idem ait, ex *Illyrico* adductus Lege *Clodia Romæ* percuſſus, & Victoria ſignatus, tantundem valet, quantum Quinarius.

Sed Nummi nomen commune fuiſſe Seſtertii & Denarii *Cicero*, & *Plinius* indicant. Nam ille modo quinque Millia Seſtertia dicit *Scandilium* adnumeraſſe *Apronio* juſſu *Verris*. *Plinius* verò veniſſe murem ducenis nummis *Caſilinum* obſidente *Annibale* tradit, quos ducentos Denarios appellaverat *Valerius Maximus*. Quan-

cu-

cum *Asinius Celer* mullum piscem mercatus fuerit septem, vel octo Millibus Nummûm (hoc *Plinius*, illud tradit *Macrobius*) incertum est, sint ne Sestertii, an Denarii.

Ex AVRO

Nummum pòst annos sexaginta duos percussum, quum argenteus fuerit asserit *Plinius*, ita ut scripulum valeret Sestertiis vicenis: quod efficit in Libra ratione Sestertii, qui tunc erant, Sestertios Nongentos.

Aureus itaque Nummus percussus est anno urbis DXLII. *Annibale* urgente, quando Asses unciales facti: quando placuit Sestertium Assibus permutari.

Sed si scripulum auri valeret Sestertiis vicenis, ut scriptum est apud *Plinium*, scripula viginti quatuor, quæ sunt in uncia, efficerent in Libra ter mille & septingentos sexaginta Sestertios.

Scripulum vero precii duodecim semissis Assium efficit in Libra Sestertios Nongentos, ut Librarii pro XIIIES. scripserunt XXHHS Post hæc inquit *Plinius*, placuit quadriginta millia signari ex auri Libra.

Tu verò *Dewes* habes aureum nummum *C. Julii Cæsaris* Ter. Dict. ponderis sex scripulo-

rum & quatuor siliquarum: qui nummus percussus fuerit anno urbis D C C V I, quando *Scipione*, *Afranio* & *Juba* victis, Libertate omnino sublata, ipse *Cæsar* tertio constitutus fuit Dictator, sed in decennium & ei Eligendorum Magistratuum auctoritas populi attributa. Habes etiam nummos aliorum Principum, & *Domitiani*, ad quem Libros Historiæ Navalis misit *Plinius*, ponderis paulatim imminuti. Sed ex pondere tui nummi *Cæsariani*, colligimus potuisse ex auri Libra signari hujuscemodi nummos quadraginta tres, superexistente etiam scripulo, & duabus Siliquis. Idem Numerus fortasse fuit apud *Plinium*, facili lapsu ex X L I I I. in X L M.

In *Græcia Julius Pollux* refert nummos

Ex ÆRE

Chalcon Octavam partem Oboli:
Dischalcon ex duobus Chalcis:
Pentechalcon ex quinque.

Sed Obolo nihil minus *Athenis* dixit *Fannius*: erat Scripulus, ut retulit *Priscianus* ex *Dardano*. *Pollux* autem constituens Drachmam ex sex Obolis, ostendit obolum fuisse semiscripulum: nominatque Semiobolum ex quatuor Chalcis: & à Numero antiquos nummos Dio-

Diobolum

Triobolum, & Tetrobolum: qui insculptam haberet *Jovis* faciem in altera parte, in altera duas Noctuas: Sicut Trioboli nota fuit *Jovis* facies in utraque parte Dioboli autem noctua.

Ex ARGENTO

Drachmam *Fannius* fecit ex tribus scripulis: *Pollux* ex sex Obolis: à *Prisciano* nuncupatur

Argenteus, & est Drachma *Attica*.

Nam Drachmam *Æginæam*, quam *Athenienses* magnam dixere, decem Obolis habuisse testatur idem *Pollux*. Qui &

Didrachmam nominat, cujusmodi

Sicilicus est apud *Fannium*, & *Priscianum*, & apud eundem *Pollucem*.

Bos ex bove insculpto *Atheniensis*, vel Deliachus nummus.

Præterea ipse nominat

Tridrachmam

Tetradrachmam: & *Cyrensium*

Pentadrachmam &

Pentecontadrachmam.

Numisma *Plutarchus* constituit ex centum Drachmis, scribens *Tigranem* Seminumisma dedisse singulis militibus *Pompeji*, quas *Appianus* dixit quinquaginta Drachmas.

Ex AVRO

Chrysus, auctore *Polemarcho*, fuit ex pondere Didrachmæ. Quare Semichrysus, quem nominat *Alexandrides*, fuit ex pondere Drachmæ. Statera fecisse Minam *Græcam*, id est centum Drachmas ait *Pollux*: & alios Stateras refert

Dareicos,
Phillipeios,
Alexandreos:
Corinthiacos etiam ex decem Obolis:
Semistaterem quoque, &
Tetrastaterem *Cyrene*.

Sed facile nummos antiquos redigimus ad pecuniam nostri æris, ubi ostenderimus

Aurum decuplo præstantius fuisse argento:

Denarium continuisse Drachmam, & scripulum:

Drachmam Romæ permutatam decem Assibus:

Drachmam fuisse ponderis nostri Scuti.

Aurum decuplo præstantius Argento docet *Pollux* ex auctoritate *Menandri*, qui quod talentum auri appellaverat mox dixerit decatalentum: & docet *Livius*, qui refert Senatum de mille talentis, quæ *M. Fulvius* Nobilior *Ætolis* jusserat dare populo *Romano* nihil mutasse nisi, si pro argento aurum dare mallent. Pro argenteis decem dare aurum unum.

Dena-

Denarium continuisse Drachmam, & Scripulum ostendit pondus Denariorum antiquorum, & indicat *Priscianus* ex septuaginta duobus denariis constituens nonaginta sex Drachmas: Et ex septuaginta duabus siliquis constituens tres Denarios, vel quatuor Drachmas. *Livius* etiam Tetradrachmam scribit fuisse ponderis trium Denariorum.. At cum *Plinius* Drachmam *Atticam* Denarii pondus habere dicat: Et cum *Aulus Gellius* Myrias Drachmas, quas poscebat *Lais*, interpretetur Denariorum decem millia: Intellexere de Denario decussi. Ut omnino corrupte legatur apud eundem *Plinium* tertiam partem Minæ adæquare pondus triginta novem Denariorum. Nam tertia pars Minæ *Attica* adæquat pondus viginti quinque Denariorum, qui sint decusses. Et Minæ *Græca* tertia pars totidem item Denariorum pondus adæquat, qui essent ex sexdecim Assibus.

Drachmam *Romæ* permutatam decim Assibus dicitur ex *Plutarcho*, quindecim millibus Assibus æstimante mille quingentas Drachmas.

Drachma est ponderis septuaginta duorum seminis hordei: hoc est ex tribus scripulis. Ejusdem ponderis est noster nummus aureus, quem Scutum appellamus: Et qui permutatur quadrigentis viginti Quatrenis *Venetis*, qui constituunt Septuaginta Solidos singulos ex sex

Quatrenis. Ex hujusmodi autem viginti solidis facimus Libram. Nam in hac adæquatione sumpsimus Quatrenos *Venetos* communes omnibus *Italis*.

Igitur ex adæquato pondere Drachmæ, & Scuti, & ex auro decuplo præstantiore argenteo, Drachma decima pars Scuti valeret septem solidis: nisi antiqui nummi aurei in bonitate auri, duabus ferè ex viginti quatuor partibus, quos aurifices appellant Characteres, præstarent auro nostri Scuti, quod in bonitate est Characterum viginti duorum tantum. Illi enim antiqui nummi sunt ex auro puro, & Obryzo, ex fluminum ramentis, & arrugia quęsito, quod statim aurum est: vel quod in metallis repertum, & igne perfectum, recoctum profecerit ad bonitatem: Cujusmodi auri etiam sunt Ducati, *Unganici* potissimum. Si autem adæquemus aurum nostri scuti ad bonitatem Obryzi: & nummis antiquis recte constituemus precium nostro ære: Et æstimare poterimus omne aliud aurum, cui insit argentum vel dena, vel nona, vel octava, vel alia parte. Aurum vero Scuti adæquemus cum Obryzo, si unamque ex decem, & octo partibus ipsius Scuti, quas non siliquas, aurifices autem Characteres, sed in pondere dicunt, fingamus esse precii viginti sex Quatrenorum, & semis: sicut sunt singulæ partes Ducati ponderis Drachmæ,

mæ, & filiquæ. Tunc enim Scutus valeret Quatrenis Quadringentis Septuaginta feptem. Hac itaque ratione,

Drachma decima pars Scuti in bonitate Obryzi permutatur octo folidis, minus tribus ex denis partibus Quatreni.

Obolus fexta pars Drachmæ octo Quatrenis minus una ex viginti partibus Quatreni:

Chalcus octava pars oboli Quatreno ferè.

Argenteum numifma ex centum Drachmis conficeret undecim fcutos, Libram, & Solidos viginti quinque, ex Drachma *Romæ* decem Affibus permutata.

Affis decima pars Drachmæ adæquaret quatrenos quatuor, & feptuaginta feptem centenas partes Quatreni:

Triens Quatrenum, & Quinquaginta novem centenas partes:

Quadrans Quatrenum, & decem novem centenas partes.

Denarius ex Drachma, & fcripulo fuiffet ex fexaginta tribus Quatrenis, & fenis ex decem partibus alterius, fi Libræ *Attica*, & *Latina* æquales fuiffent. Sed cum *Latina Atticam* excedat fextante femuncia, & Drachma, hoc eft mille quingentis duodecim hordeis: Hæc dividuntur in feptuaginta quinque Drachmis Libræ *Atticæ*, ita, unamquamque Drachmam in Libra *Latina* efficiunt viginti hordeis, & paulo

plus

plus majorem, quam sit in Attica. Quæ hordea in unaquaque Drachma constituunt Quatrenos undecim, & quintam partem alterius.

Inde dicimus Denarium ea ratione fuisse ex duodecim solidis, duobus Quatrenis, & quatuor Quinariis partibus Quatreni:

Quinarium ex sex solidis, Quatreno, & duabus Quinariis partibus:

Sestertium ex solidis tribus, & septenis ex decem partibus Quatreni. Quomodo Quadrans est quasi sexta decima pars Sestertii, ut *Volusius* ait.

Item Libra auri efficiens Sestertios nongentos fuisset ex Scutis quadriginta, Solidis sexdecim, Quatrenis quatuor.

Nummos vero aureos quadriginta tres in Libra, & solidis decem & septem.

Chrysus ex pondere Didrachmæ conficit duos Scutos, & decem novem Solidos:

Stater undecim Scutos, Libram, & solidos quinque.

Dareicus est precii Chrysi. Nam *Xenophon* talentum auri ex tricenis Dareicis dixit esse.

Philippeius, quem habebat *Jacobus Sadoletus* cardinalis optimus, & doctissimus, fuit ponderis trium Drachmarum, totidemque siliquarum, hoc est trium Ducatorum.

Alexandreium concisum ejusdem ponderis penè apud se esse testatur *Henricus Glareanus*.

Sta-

Statera *Corinthiacum* ex decem Obolis, facimus ex tresdecim Solidis, Quatreno, & ſemis. At *Enthymius* refert Statera à *B. Petro* inventum in ore piſcis, fuiſſe ex quatuor Drachmis, hoc eſt ex Libra, Solidis undecim, Quatrenis quatuor, & quatuor quinariis partibus alterius.

Alium Statera fecit *B. Hieronymus* ex viginti Obolis, duplicatum ſcilicet *Corinthiacum*.

Galli, Germani, Brittanni, Flandri, & *Hiſpani* hos ipſos nummos poterunt metiri precio æris, quod in uſu habent ex ejus adæquatione à nobis facta cum Denario *Romano*: quem dicemus conficere in *Gallia* ſolidos ſex, Denarios duos *Turonenſes*, & quatuor quinarias partes alterius: in *Germania* communiter quindecim Cruciatos, minus vigeſima quinta parte unius: in *Brittannia* Solidos quinque Sterlinorum, Denarios novem *Turonenſes*, & quatuor quinarias partes alterius: in *Flandria* ſex Stauros, & paulo plus Denariis octo *Turonenſibus*: in *Hiſpania* Maravilios fere ſexaginta quinque quam adæquationem fecimus, quia Denarius *Turonenſis* eſt precii noſtri Quatreni: ex *Turonenſibus* Denariis duodecim eſt ſolidus item *Turonenſis*: ex quinque in *Germania* communiter eſt Cruciatus: ex tresdecim in *Brittannia* ſolidus Sterlinorum: ex undecim, & paulo plus in *Flandria* Staurus. Maravilius eſt precii noſtri Quatreni, & paulo plus ſeptimæ partis alterius: Quoniam Realis

eſt

eſt ex triginta quatuor Maraviliis: & Ducatus permutatur undecim Realibus, Denarius autem *Turonenſibus* partitur in quatuor Pictis, cujuſmodi apud majores noſtros fuere Bagari: & ex quadraginta quinque ſolidis *Turonenſibus* fit Scutus, qui cognominatur à ſole. & ex duobus Cruciatis fit *Caroleus*, ex *ſex Groſſus Argentinenſis*, ex Octuaginta Coronatus. Centum vero octuaginta ſolidi Sterlinorum conficiunt Libram precii quinque Scutorum. Staurus tandem partitur in quatuor hordeis: & triginta octo Stauris Scutus permutatur.

Talentum.

Olim fuiſſe minimi precii indicat *Homerus*: apud quem quarto loco datur præmium in æquorum certamine. Fuit ex tribus Chryſis ut ait *Pollux*: poſtea ita auctum, ut à *Fannio* dicatur nihil *Athenis*

—— *Obolove minus, majuſve Talento.*

Nomen ipſe indicat fuiſſe pondus;

In ÆRE

Quidem pondus centum viginti quinque Aſſium Libralium. Nam *Dionyſius* duo millia hujuſcemodi Aſſium conſtituere ait ſexdecim Talenta in pondere æris. *A Phavorino* dicitur eſſe

ſex

ſex millibus Quadrantibus, ſex ſcilicet ſcripulorum ſingulis. Nam tot ejuſmodi Quadrantes conſtituunt centum viginti quinque Libras æris: ad quot Talentum redactum fuiſſe etiam tradit *Epiphanius* in Libro de menſuris.

In ARGENTO

Talenta alia omnia fuere, niſi quæ Talenta auri vocantur: ex quibus diximus unum dari pro decem argenteis. Ex Talentis *Atticum* parvum à *Fannio*, & à *Polluce* dicitur ex ſex millibus Drachmis, vel ex ſexaginta Minis *Græcis*. *Seneca* controverſia trigeſima quarta, quam *Priſcianus* appellat Librum decimum Epiſtolarum ad *Novatum*, in hoc Talento collocat viginti quatuor Seſtertia: quæ, ipſo *Priſciano* interprete, ſunt ſexaginta Libræ ex primo Seſtertio duarum ſemiſſis Librarum. Qua ratione & *Gellius* tresdecim talenta, quibus emptus fuit *Bucephalus*, æris *Romani* ſummam eſſe dixit trecentum duodecim Seſtertium. Ut omnino legamus corruptè apud *Plinium* hoc Talentum taxari ſex decim Seſtertiis. Ex quatuor millibus quingentis Denariis, hoc eſt ex ſex millibus Drachmis *Sex. Pompeius* item fuiſſe ait

Ciſtophorum, &

Talentum *Rhodium*,

Sed *Atticum* magnum ex centum Minis *Atticis*,

ticis,id est ex septem millibus quingentis Drachmis fecit *Priscianus*: quas tamen Minas dixit esse Libras *Romanas* octoginta tres, & semunciam: cum recta computatione sunt septuaginta octo Libræ *Romanæ*, & semuncia. Sed *Cn. Manlius* hoc Talentum *Antiocho* non minus pondo octoginta *Romanis* ponderibus decrevit, ut ait *Livius*. Quod cum *Sex. Pompeius* Talentum *Atticum* retulit sex millium Denariorum: quod *Priscianus* quandoque *Atticum* magnum, & quæ *Gellius* dixit tria Talenta *Attica* Nummi *Romani* fuisse Sestertia duo, & Septuaginta millia, non *Atticum*,

Sed *Achaicum* Talentum apud eos Auctores legendum puto. *Achaicum* enim Talentum ex sex millibus Denariis fuisse videmus ex *Polybio*, ut ait *Livius* tradente *Achais* centum talentis stetisse redemptionem mille ducentorum civium *Romanorum*: cum quingentos Denarios precium in capite, quod redderetur dominis, statuissent. Et hujuscemodi tria talenta ex decem, & octo millibus Denariis constituunt Sestertia duo & Septuaginta millia, quæ dixit *Gellius*. Tria autem Talenta *Attica* parva sunt ex quinquaginta quatuor millibus Sestertiis: Et tria magna ex Sexaginta sex millibus septingentis tantum.

Euboicum Talentum nominat *Polybius* in pace *Scipionis* cum *Carthaginensibus*: *Romano* nummo

qua-

quatuor millium Denariorum relatum à *Pompeio.*

Æginæum majus aliis Talentis *Græcis* ait *Pollux*, ex decem millibus Drachmis *Atticis*, quot ſcribit *Appianus Tigranem* dediſſe ſingulis Tribunis, qui erant in Exercitu *Pompeji*, quodque *Plutarchus* nominat Talentum: quale poſcebat *Lais*, vel Myrias Drachmas.

Babylonicum Pollux recenſet ex ſeptem millibus Drachmis, hoc eſt ſeptuaginta Minis *Græcis*, vel *Euboicis*, ut appellat *Herodotus* explicans hoc ipſum Talentum.

Quod & *Romanum* fuiſſe oſtendit *Servius* ex auctoritate, ut ait, Plauti, apud quem cum quidam dixiſſet debere centum quadraginta Libras, paulo poſt intulit,

Talenta tot, quot ego, & tu ſumus.

Erat itaque ex quinque millibus ducenis quinquaginta Denariis.

Ægyptiacum pondo octoginta capere *Varro* tradit: quæ ſunt ſeptem millia, & ſexcentæ octoginta Drachmæ.

Syraicum nominat *Pollux* ex mille quingentis Drachmis:

Siculum antiquum ex viginti quat. nummis:

Siculum poſterius ex duodecim. Et *Pompejus Alexandrinum* recenſet ex duodecim Denariis, *Neapolitanum* ex ſex, *Syracuſanum* ex tribus, *Rheginum* ex Victoriato.

Collapsa Republica alii Nummi fuere sub imperatoribus: Et *Lampridius* nominat Semisses, Tremisses, Quartarios, Senarios, Bilibres, & Centenarios. *Junius Nypsus* hos nummos posteriores redegit

Ad Libram viginti Solidorum:

Ad Solidum ex duodecim Denariis:

Ad Denarium vigesimam partem unciæ.

Libram in Ære, in Argento, in Auro etiam ostendunt imperatores *Constantinus*, *Gratianus*, *Valentinianus*, *Theodosius*, *Arcadius* & *Honorius*.

Sed *Arcadius* & *Honorius* Libram Æris vigesimam quintam partem solidi tradunt esse.

Libram Argenti *Arcadius* ipse, *Theodosius* item & *Valentinianus* dividunt in sexaginta Argenteos nummos:

Libram auri in septuaginta duos Solidos Obryziacos:

Arcadius vero, & *Honorius* in viginti quinpue Solidos.

Dion autem aureum nummum distribuit in viginti quinque Denarios.

Itaque ex precio nostri Æris excurrentis redacto ad antiquam pecuniam eo modo, quem retulimus, sunt,

1. Denarius argenteus *Nypsi* —— Solidi III, Quatreni II, & fere tres ex sexdecim partibus Quatreni.

2. Libra Æris —— Solidi XII, Denarii II, & paulo plus Semis.

3. Ar-

3. Argenteus Nummus Impp —— Solidi XII, Denarii VIII, & paulo plus septem ex denis partibus Denarii.

4. Denarius aureus *Nypsi* —— Libra, Solidi XI, Denarii fere decem.

5. Solidus argenteus *Nypsi* —— Libra, Solidi XIIX, Denarius, & octava pars alterius.

6. Solidus Obryziacus —— Scutus, Libra, Solidi XVI, & fere tres octonæ partes Denarii.

7. Solidus autem Impp. —— Scuti IV, Libra, Solidi V, Denarii V, & semis ferè.

8. Aureus Nummus *Dionis* —— Scuti IV, Libra, Solidi XI, Denarii VIII.

9. Solidus aureus *Nypsi* —— Scuti V, Libra, Solidi X, Denarii quasi X.

In antiquis autem nummis sunt

10. Teruncius *Volusii* — Novem vicenæ partes Quatreni.

11. Chalcus — Quatrenus ferè.

12. Quadrans } Quatrenus & decem novem centenæ partes.
13. Triuncis }

14. Triens-- } Quatrenus & quinquaginta novem centenæ partes.
15. Sextula- }

16. Libella — Quatrenus & paulo plus octo ex denis partibus.

17. Dichalcus — Quatreni fere II.

18. Semiobolus — Quatreni III, paulo plus decem novem ex vicenis partibus.

19. As — Quatreni IV, & ſeptuaginta ſeptem ex centenis partibus.

20. Pentechalcus — Quatreni ferè V.

21. Obolus — Solidus, Quatrenus, & decem novem vicenæ partes.

22. Dipondium — Solidus, Quatreni III. & quadraginta quatuor ex centenis partibus.

23. Diobolus — Solidi II, Quatreni III, & decem, & octo vicenæ partes.

24. Seſtertius — Solidi III, & ſeptem denæ partes Quatreni.

25. Triobolus — Solidi III, quatreni V, & decem & ſeptem vicenæ partes.

26. Tetrobolus — Solidi V, Quatrenus, & ſexdecim vicenæ partes.

27. Quinarius } Solidi VI, Quatrenus & duæ Quinariæ part.
28. Victoriatus }
29. Talentum Rheginum }

30. Grave æs } Solidi VII, Quatreni V, & ſeptem ex denis partib. alterius.
31. Drachma *Attica* }
32. Argenteus }

33. Denarius — Solidi XII, Quatreni II, & quatuor Quinariæ partes unius:

In *Gallia* — Solidi VI, Denarii II *Turonenſes*, & quatuor Quinariæ partes Denarii.

In *Germania* — Cruciati XV minus vigeſima quinta parte Unius.

In *Brittannia* — Solidi V Sterlinorum, Denarii IX *Turonenſes*, & quatuor Quinariæ partes Denarii.

In

In *Flandria* — Stauri VI, & Denarii paulo plus VIII, *Turonenses*.

In *Hispania* — Maravilii fere LXV.

34. Drachma *Æginea* } Solidi XIII, Quatrenus & semis.
35. Stater *Corinthiacus* }

36. Didrachma } Solidi XV, Quatreni IV, & Quatuor ex denis partibus Quatreni.
37. Sicilicus }
38. Bos }

39. Tridrachma — Libra, Solidi III, Quatreni V, & decima pars alterius.

40. Talentum *Syracusanum* — Libra, Solidi XVII, Quatreni II. & duæ quinariæ partes alterius.

41. Tetradrachma — Libra, Solidi XI, Quatrenii II, & octonæ ex denis partibus unius.

42. Pentadrachma — Libra, Solidi XIX, Quatreni II, & semis.

43. Talentum *Neapolitanum* — Scutus, Solidi IV, Quatreni IV, & quatuor quinariæ partes unius.

44. Semichrysus — Scutus, Solidi IX; Quatreni III.

45. Talentum in Ære — Scutus, Libra, Solidi IX, Quatreni II, & quarta pars alterius.

46. Talentum *Alexandrinum* — Scuti II, Solidi IX, Quatreni II, & tres quinariæ partes unius.

47. Chrysus } Scuti II, Solidi XIX.
48. *Dareicus* }

49. Aureus Nummus —— Scuti II, Libra, Solidi XIX.

50. Philippeius } Scuti III, Libræ II, Solidi II.
51. Alexandrinus }

52. Semistater } Scuti V, Libræ II, Sol.II, Quatr.III.
53. Pentacontadrachma }

54. Stater } Scuti XI, Libra, Solidi V.
55. Numisma }

56. Talentum *Siculum* posterius —— Scut XX IIX, Libræ III, Solidi IV.

57. Tretrastater —— Scuti XLV, Libra, Solidi X.

58. Talentum *Siculum* antiquum —— Scuti LVII, Libra, Solidi XIIX.

59. Talentum *Syraicum* —— Scuti CLXX, Libra, Solidi V.

60. Talent. *Euboicum* —— Scuti DLXXXV, Libræ II, Solidi VIII, Quatreni V, & semis.

61. Talentum *Atticum* parvum. } Scuti DC-LXXXI, Lib.Sol.x
62. Talentum *Rhodium* }
63. Cistophorus. }

64. Talentum *Babylonicum* } Scuti DCC-XCV.
65. Talentum *Romanum* }

66. Talentum *Atticum* magnum —— Scuti DCCCLI, Libræ II, Solidi XV.

67. Talentum *Aebaicum* —— Scuti CMVIII, Libræ II.

68. Talentum *Æginæum* —— Scuti MC-XXXV. Libræ, Solidi X

Alexan-

FINIS.

PHILIPPI LABBE, *Biturici*,

SOCIETATIS JESU PRESBYTERI,

BIBLIOTHECA NUMMARIA,

Ex Theologis, Jurisconſultis, Medicis, ac Philologis concinnata, & in duas Partes tributa:

I. *De Antiquis Numiſmatibus, Hebrais, Gracis, Romanis.*

II. *De Monetis, Ponderibus & Menſuris.*

BIBLIOTHECÆ NUMMARIÆ

PARS PRIMA.

De Antiquis Numismatibus.

ABRAHAMUS GORLÆUS *Antverpianus.*

Thesaurus Numismatum Romanorum: sive Numi Aurei, Argentei, Ærei, ad Familias Romanas spectantes, usque ad obitum Augusti. Accesserunt typi eorumdem Nummorum, quos Fulvius Ursinus omisit, aut aliter edidit. Amstelodami, apud Cornelium Nicolaum. 1608. in Folio. Sunt & qui in 4. ibidem prodiisse asserant. De ejus Dactyliotheca sive Tractatu de Annulis dicemus in Mantissa.

Abrahamus Ortelius, Antverpianus, Regis Catholici Geographus.

Præter ea numismata, quæ in Thesauro Geographico, Parergo Ptolemaico, aliisque libris exhibuit:

Extant

Extant Deorum Dearumque capita ex antiquis numiſmatibus collecta ejus operâ, atque edita à Philippo Gallæo Antverpiæ, anno 1573, Quæ poſtea anno 1602. emiſit in lucem Franciſcus Swertius F. Antverpirnus Hiſtorica narratione illuſtrata, Antverpiæ, apud Joannem Bapt. Wintium, in 4.

Achilles Statius, Luſitanus.

Vide infra verbo, Fulvius Urſinus.

Adolfus Occo, Auguſtanus Medicus.

Imperatorum Romanorum Numiſmata propè omnia à Pompeio Magno ad Heraclium, & Inſcriptiones eorumdem, & ſymbola Emblematum accuratiſſimè: verùm abſque figuris æri aut ligno inciſis. Antverpiæ, apud Chriſtophorum Plantinum 1579. in 4. & multis nummorum millibus auctius atque emendatius, Auguſtæ Vindelicorum, in 4. ad inſigne pinus, anno 1601. qui non fuit ſæculi à Chriſto nato decimi ſexti, ſed ſæculi decimi ſeptimi primus.

Æneas Vicus, Parmenſis.

Imperatorum XII. icones è Numiſmatibus deſumptas, cum averſis partibus, addita perbrevi cujuſque vitæ deſcriptione, edidit Venetiis, an. 1554. in 8.

Idem anno 1555. primorum XII. Cæſarum Genealogiarum, ſtemmatum, conſanguinitatum, affinitatumque veram delineationem in Tabula ſcitiſſimè ſculpta exhibuit: quam V.C. Raphaël

Raphaël Trichet du Fresne omnis rei antiquariæ peritissimus inter cætera omnis generis κειμήλια servabat in exquisitissima sua Bibliotheca, cui nostra hæc Nummaria plurimum debere se ingenuè profitetur.

Reliqua librorum Æneæ Vici ad Imperatorum Historiam à Julio Cæsare usque ad Lucium Verum, à Jacobo Franco Chalcographo Veneto in lucem edita, Venetiis apud Francum 1601. in 4.

Augustarum Imagines æneis formis excusæ Venetiis cum earum Vitis, 1557. in 4. & anno 1562. Liber I. ex libris 13. Commentariorum in vetera Imperatorum Numismata, cum fig. in 4.

Discorsi sopra le Medaglie de gli Antichi, Venetiis 1555. & alibi.

Plura vide infra verb. Jacobus Francus, Joan. Bapt. Duvallius, & Natalis Comes.

Andreas Fulvius, Pranestinus.

Primus omnium, ut quibusdam visum est, Effigies Imperatorum in lucem dedit in libro, Cui titulus est: Illustrium Imagines, Romæ, Anno 1517. apud Jacobum Mazochium. Verum alii librum hunc à Jacobo Sadoleto oblatum censent fuisse Leoni X. Papæ, sive ejus germanus auctor fuerit, sive hicce Andreas Fulvius, qui præterea urbis Romæ descriptionem prosa & carmine celebrasse memoratur ab

Onu-

Onuphrio Panvinio Præfatione in Commentarios de Republica Romana.

Andreas Schottus, Antverpianus, S.I.

Sexti Aurelii Victoris Historiæ Augustæ Breviario primùm à se reperto, tum alteri pridem vulgato, Imperatorum iconas inseruit. Antverpiæ, apud Christophorum Plantinum, 1579. in 8.

Idem Antonii Augustini Tarraconensis Archiepiscopi Dialogos XI. ex Hispanica dialecto Latinè reddidit, ut mox dicemus, & insuper duodecimum adjecit de Diis Deabusque Gentilium, cum Catalogo Auctorum, qui de Numismatibus scripserunt, ex Hulsiano ferè deprompto.

Anonymi post nominatos Scriptores succedent suo deinceps ordine.

Antonius Augustinus, ex Alifano Ilerdensis Episcopus, ac tandem Tarraconensis Archiepiscopus, non Cæsar-Augustanus, ut scripsit nonnemo.

De Numismatibus priscis, eorumque inscriptionibus ac symbolis Dialogos XI. eruditissimos edidit Hispanico idiomate excusos.

Italicè vertit Dionysius Octavianus Sada, emisitque Romæ, 1592. in fol. apud Guillelmum Faciottum, cum ejusdem Sadæ auctario.

Iidem Dialogi in 4. Italicè excusi sunt cum figuris æri incisis, nec interprete, nec Bibliopola,

pola, nec anno expressis. Locus tamen editionis perhibetur Roma.

Latinè reddidit Andreas Schottus S. I. Antverpiæ apud Henricum Aërtsium, anno 1617. cum Numismatum iconibus seorsim editis à Jacobo Biæo æri graphicè incisis.

Antonius Chappuys, Delphinas.

Vide infrà V. Gabriël Simeon.

Antonius Piso, Lotharingiæ Ducis Medicus.

Discours sur les medailles & graveures antiques, principalement Romaines, avec une exposition particuliere de quelques lanches ou tables estant sur la fin du livre, &c. Par Monsieur Antoine le Pois, Conseiller & Medecin du Duc de Lorraine, Parisiis, apud Mamert. Patissonium, 1579. in 4.

Antonius Zantanus, Comes & Eques.

Primorum XII. Cæsarum verissimę imagines ex antiquis Numismatibus desumptæ, addita perbrevi cujusque Vitæ descriptione, ac diligenti eorum quæ reperiri potuerunt Numismatum aversæ partis delineatione. Libri primi editio tertia Romę apud Jac. Mascardum, 1614. in 4.

Augustinus Juveges, Siculus.

Panormitanorum Numismata explicuit. Vide infrà V. Philippus Paruta.

Balthasar Perez, de Castello, Canonicus Burgensis.

Los discursos de la Religion, Castrametation, Assiento

Assiento del Campo, Basios y exerçiçios de los antiquos Romanos y Griegos, del illustre Guillermo de Choul, del Conscio del Christianissimo Rey de Francia. Traduzido en Castellano de la lingua Françesa por el Maestro Balthasar Perez del Castillo, Canonigo, y natural de la Ciudad de Burgos. Lugduni, apud Guillelmum Rovillium, in 4. anno 1579.

Cæsar Baronius, Soranus, S. R. E. Cardinalis Bibliothecarius.

In XII. Annalium Ecclesiasticorum Tomis à Christo nato usque ad annum MCXCVIII. veteres identidem Nummos ex cimeliarchiis Lęlii Pasqualini, & aliorum Antiquariorum erutos literato orbi communicavit. Editi sunt Romæ, Antverpiæ, Venetiis, Coloniæ, &c.

Cæsar Malfattus, Paduanus.

Vide infrà, V. Laurentius Pignorius.

Carolus Dux Croyiacus & Arschotanus, &c.

Ejus curâ & impensis olim congesta, ærique à Jacobo Biæo incisa Imperatorum à Romulo & Caio Julio Cæsare ad Justinianum Augustum Numismata, in 4. cum notis Joannis Hemelarii, anno 1627. edita: deinde insigni auctario locupletata, brevique commentario opera Casperii Gevartii, ut ferunt, illustrata prodiere Antverpiæ, apud Henricum Aertsium, 1634 in folio. Prima editio in eadem urbe, apud Hierony-

ronymum Verdussium ab anno 1615. in 4. præcesserat.

Carolus Patinus, Guidonis F. Parisiensis Medicus Doctor.

Familias Romanas in antiquis Numismatibus ab Urbe condita ad tempora Divi Augusti, ex Bibliotheca Fulvii Ursini, cum adjunctis Antonii Augustini Episcopi Ilerdensis, restituit, recognovit, auxit. Parisiis apud Joannem du Bray, Petrum Variquet & Robertum de Ninville in folio anno 1663.

Casperius Gevartius, I. C. Cæsareus, Regiusque Consiliarius & Historiographus, atque urbis Antverpianæ Archigrammateus.

Plura exhibet ad veterem Nummariam supellectilem spectantia in celebri pompa introitus Serenissimi Principis Ferdinandi Austriaci Hispaniarum Infantis Belgarum & Sequano-Burgundionum Gubernatoris in urbem Antverpiensem. In majori folio, 1642. Antverpiæ apud J. Meurs.

Idem operi Goltziano de Imperatoribus Romanis à Balthasare Moreto, Antverpiæ in folio, anno 1645. recuso, cum figuris luteo colore illitis, Vitas Imperatorum Romanorum addidit ab Alberto II. usque ad Ferdinandum III. Quod mirum, fuisse neglectum ab Antiquario quodam erudito, qui quamvis magnus sit, & videatur solers, non tantùm extranea quæque &

longius diffita, sed etiam quæ in oculis erant ac manibus, prætermisit.

Claudius Chiffletius, Bisuntinus, J.C.

De Numismate antiquo liber postumus prodiit Lovanii, in 8. 1628. apud Cornelium Conestinium, unà cum Erycii Puteani Tabulis rei Nummariæ, de quibus egimus secunda Parte.

Idem subjunctus est Dissertationi de Othonibus æreis Henrici Thomæ Chiffletii, 1656. in 4 Antverpiæ.

Claudius Guichardus, J.V.D.

Funerailles, & diverses manieres d'ensevelir des Romains, Grecs, & autres nations, tant anciennes, que modernes, dediées au Duc de Savoye. Lugduni, apud Joannem Tornæsium, in 4. 1581.

Claudius Menetreius, Cemeliarchii Barberini Præfectus.

Extant sex tabulæ Numismatum ad religionem Dianæ Ephesiæ spectantium post ejus opus postumum de symbolica Deæ illius πολυμάστου statua, ut pluribus diximus in Mantissa Antiquariæ supellectilis.

Conradus Liechthenavius, Urspergensis Abbas.

Imagines Imperatorum Romanorum insertæ sunt à recentiore quopiam, illius Chronico, quod editum est.

Con-

Conſtantinus Cajetanus, Syracuſanus Siculus, O. B.

Dicitur in Bibliotheca Mariana R. P. Hippolyti Maraccii edidiſſe de Nummis & Numiſmatibus in honorem B. M. Virginis cuſis libros duos. Verum nec locus editionis, nec forma, nec tempus, aut Typographus adſcribuntur, ut in aliis pleriſque ejuſdem aliorumque ſcriptorum lucubrationibus.

Conſtantius Landus, Complani Comes.

In veterum Numiſmatum Romanorum Miſcellanea explicationes edidit, ſed abſque figuris: Lugduni, in folio, apud Sebaſtianum de Honoratis, anno 1560.

Dionyſius Octavianus Sada.

Vide ſuprà, v. Antonius Auguſtinus.

Dominicus Tempeſta, Romanus.

Vitæ Summorum Pontificum à Chriſto Jeſu ad Clementem VII. Latino Italicoque ſermone breviter conſcriptæ, cum effigiebus eorum ex Nummis & Picturis excerptis, Romæ, apud Hieronymum Franzinum, 1596. in 8.

Franciſcus Angelonus, Italus.

Hiſtoriam Auguſtam priſcis Numiſmatibus illuſtratam, à C. Julio Cæſare ad Conſtantinum Magnum Italico ſermone ſcripſit, dicavitque Ludovico XIII. Francorum ac Navarræorum Chriſtianiſſimo Regi: Romæ in folio, apud Andream Feium, anno 1640.

Alia quoque ſcripſiſſe fertur, quæ ad manus meas nondum pervenerunt.

Illuſtrium imagines à Jano ad Henricum III. Conradi in Imperio ſucceſſorem impreſſę Lugduni in ædibus Antonii Blanchardi Chalcographi, impenſis honeſtorum virorum Joannis Monſnier, & *Franciſci Juſte*, cujus nomen in prima pagina occurrit, anno à Virginis partu 1524. die 11. menſis Septembris: extant in Bibliotheca Foucquetiana.

Franciſcus E. de Mezeray.

Hiſtoriæ Gallicæ tribus Tomis inſeruit Numiſmata multa, quæ Regum noſtrorum temporibus perhibentur fuiſſe cuſa. Lutetiæ Pariſiorum anno 1643. in folio apud Matthæum Guillemot.

Franciſcus Swertius, F. Antverpianus.

Deorum Dearumque capita ex antiquis Numiſmatibus operâ Abrahami Ortelii collecta, atque à Franciſco Swertio Hiſtorica narratione illuſtrata: Antverpiæ, apud Joannem Baptiſtam Urintium, 1602. in 4.

Ibidem anno ſeq. eademque formâ, XII. Cęſarum imagines è Numiſmatibus expreſſæ, & Hiſtorica narratione illuſtratæ, ex Muſeo Franciſci Swertii, & anno 1612. in eadem urbe apud Viduam & Filios Joannis Moreti.

Franciſcus Ximenez de Vrea, Caſtellanus, Regis Hiſpaniæ & Regni Aragonici

Chro-

Chronologus.

Vide Vincentius Joannes de la Stanosa.

Fulvius Ursinus, Romanus.

Familias Romanas ex antiquis Numismatibus descripsit, & ad Divi Augustini tempora deduxit, cum appendiee XXX. Familiarum ex libro de Familiis Romanorum Antonii Augustini Episcopi Ilerdensis, Romæ apud Heredes Francisci Tramezini 1577. in folio.

Ex ejusdem Bibliotheca prodierunt imagines & elogia Virorum illustrium & Eruditorum ex antiquis marmoribus, gemmis, lapidibus, & Numismatibus expressæ, cum annotationibus. Romæ, formis Antonii Lafrerii, in folio, anno 1570. Anno præcedenti eisdem formis Antonii Lafretii prodierant Illustrium Virorum, ut extant in urbe, expressi vultus collecti ab Achille Statio Lusitano, Romæ, in folio, 1569. Vide præterea infra, v. Theodorus Galleus.

Gabriël Simeon, Florentinus.

Les illustres observations Antiques du Seigneur Gabriel Simeon Florentin, en son dernier voyage d'Italie l'an 1557. Lugduni apud Joannem Tournæsium, in 4. anno 1558.

Eadem Epitaphiorum ac Numismatum Antiquorum illustratio Italicè, iisdem formis eodemque anno cusa fuit: *Illustratione degli Epitaphi & Medaglie Antiche*, &c.

Description de la Limagne d'Auvergne, en forme de Dialogue, avec plusieurs Medailles, Statuës, Oracles, Epitaphes, & autres choses memorables, & non moins plaisantes que profitables, aux amateurs de l'Antiquité. Traduit du Livre Italien, de Gabriël Simeon, en Langue Françoise, par Antoine Chappuys du Dauphiné. Lugduni, apud Guillelmum Rovillium, in 4. anno 1561.

Gallardus Guiranus, in Nemansensi Senescallia, Præsidialique Curiæ Regius Consiliarius, & in suprema Arausionensi Senator.

Explicatio duorum vetustorum Numismatum Nemausensium ex ære. Arausioni, apud Edvardum Rabanum, 1655. in 4.

Volumina tria ad calcem illius speciminis pollicetur, ac nominatim tertium de re Nummaria Veterum: cujus hæc sunt præcipua capita.

Catalogus Auctorum, qui de Numismatibus scripserunt, vel qui ad illorum intelligentiam faciunt.

De utilitate capienda è Numismatibus.

An Numismata sint monetæ annumeranda.

De materia & falsitate Nummorum.

De fabricatione & notis Nummorum diversi generis.

De characteribus, numeris & litteris in illis expressis diversæ formæ.

De Numismatibus incognitis, vel saltem obscu-

obſcuris & abſtruſis.

Explicatio & illuſtratio DXXXV. antiquorum Numiſmatum, ex diverſis Auctoribus, & ſolo Nemauſenſi collectorum, ordine Alphabetico, cum figuris.

Quidquid ſub terra eſt in apricum proferet ætas.

Gaſpardus Waſerus, Tigurinus.

De eo commodius agemus ſecunda Parte hujus Bibliothecæ.

Gregorius Chanlerius, Noricus, Eques Divi Marci.

Cæſareum Chronicon Germanico idiomate edidit à Caio Julio Cæſare uſque ad Matthiam, Imperatorum Imaginibus identidem inſertis diſtinctum.

Illud idem Belgice prodiit, in folio, an. 1617. Amſterodami.

Extant quoque Imperatorum ac Cæſarum Romanorum à C. Julio Cæſare uſque ad Maximilianum II. Auſtriacum deſcriptiones Nicolai Reuſneri, & Georgii Sabini, Lipſiæ, anno 1572. in 8.

Guillelmus Camdenus, Reginæ Anglorum Hiſtoriographus.

In ſua Britannia, ſive Regnorum Angliæ, Scotiæ, Hiberniæ, & Inſularum adjacentium Chorographica Deſcriptione, congeſſit aliquot antiqua Numiſmata Britannica. Excuſa eſt ſæpe ſæpius ab anno 1586. in octavo, &c. ſed præ-

cipue ſpectabilis editio in folio, cum Tabulis Chorographicis, anno 1607.

Guillelmus du Choul, Regis Francorum Conſiliarius, & Baillivus Montium Delphinatus.

Diſcours de la Religion des Anciens Romains, illuſtré d'un grand nombre de Medailles, & de plusieurs belles figures, retirées des Marbres antiques, qui ſe trouvent à Rome, & par la Gaule. Lugduni apud Guillelmum Rovillium, 1556. in folio: deinde ibidem, anno 1567. in 4.

Diſcours ſur la Caſtrametation & diſcipline militaire des Romains: des Bains & antiques exercitations Grecques & Romaines. Lugduni apud eundem Typographum 1555. & 1557. in fol.

Los diſcurſos de la Religion, &c. Vide ſupra verbo, Balthaſar Perez.

Willelmum hunc Braſſicanum vocat alicubi Joannes Thomas Freigius J. C. Altorffinus, nonnulloſque in fraudem induxit, qui cum Joanne Alex. Braſſicano confuderunt.

Guillelmus Rovillius, Lugdunenſis Typographus.

Promptuarium Iconum edidit anno 1553. in 4. in duas partes tributum. Prima complectitur Icones inſigniorum à ſeculo hominum ſubjectis eorum vitis. Secunda à Chriſto nato incipit perpetuam ducens ſeriem uſque ad Henricum II. Francorum Chriſtianiſſimum Regem. Sed tan-

tantum abest, quod notavit Lævinus Hulsius, ut Thesaurum antiquitatum Jacobi Stradæ Mantuani editione sua illustraverit, ut potius additione quamplurimorum nummorum fictitiorum corruperit. Prodiit etiam Tiguri 1557. in 8.

Helisæus Rosleinius.

In Germanica descriptione Alsatiæ anno 1593. Argentorati edita expressit plurima numismata quæ ibidem reperta sunt.

Henricus Thomas Chiffletius, Sequanus.

De Othonibus æreis Dissertatio. Antverpiæ in 4. ex officina Plantiniana anno 1656. cum Claudii Chiffletii, de quo supra meminimus, libro postumo de Antiquo Numismate.

Hieronymus Megiserus, Co. P. Cæsarei Archiducum atque Ordinum Austriæ Historiographus.

Theatrum Cæsareum Historico-Poëticum, quo omnium & singulorum Romanorum Imperatorum cùm Icones ex antiquis Numismatibus expressæ, tum vitæ describuntur, cum Elogiis ex optimis quibusque Poëtis collectis. Lentiis ad Istrum ex Typographia Joannis Planci anno 1616. in octavo & Augustæ Vindelicor. 1617. in octavo apud Joannem Kruger.

Hubertus Goltzius, Herbipolita, Venlonianus, Belga, antiquariorum suæ ætatis, ut ferunt, coryphæus.

Icones Imperatorum Romanorum è priſcis Numiſmatibus ad vivum delineatæ, & brevi Hiſtorica narratione illuſtratæ. Brugis Flandrorum, anno 1558. in folio. Hiſpanico idiomate redditas ab Imper. Julio Cæſare ad Ferdinandum I. & anno 1560. excuſas cum aliis ejuſdem operibus exhibet Bibliotheca noſtra. Eædem Gallico, aliiſque vernaculis idiomatis prodierunt. Porro inſigniter hallucinatur Antiquarius quidam vir doctus, dum *Miniatas* appellat, cum ad oculum cuivis non cæco pateat, *Luteo*, ſive flavo colore illitas eſſe: quo fit ut vulgò Gallicè vocentur, *les Jaunes de Goltzius*.

Idem *Caii Julii Cæſaris* numiſmata cum averſis partibus ſculpſit, emiſitque, Brugis anno 1563. in folio & anno demum 1574. eadem forma edidit *Octaviani Auguſti* numiſmata. *Tiberii* verò, quæ extant, poſt ejus mortem prodierunt.

Idem Faſtos Magiſtratuum & Triumphorum Romanorum ab urbe condita ad Auguſti obitum ex antiquis, tam numiſmatum, quàm marmorum monumentis reſtitutos, S. P. Q. R. dedicavit. Brugis Flandrorum 1566. in folio & 1571.

Addidit quoque poſtea Siciliam & Magnam Græciam; ſive Hiſtoriæ Urbium & Populorum Græciæ ex antiquis Numiſmatibus reſtitutę

tutæ libros quatuor. In eadem Brugensi urbe 1576. in folio.

Ejusdem Thesaurus rei Antiquariæ uberrimus ex antiquis tam Numismatum quam marmorum inscriptionibus conquisitus, & in locos communes distributus, prodiit Antverpiæ apud Christophorum Plantinum ann. 1579. in 4. tum deinde in eadem urbe in folio minori anno 1618. apud Guillelmum à Tongris opera ac studio Joannis Biæi.

Omnia vero Huberti Goltzii numismatica opera ad Romanæ & Græcæ Antiquitatis illustrationem spectantia, exceptis Fastis ac Thesauro, edidit Tomis tribus Balthasar Moretus Antverpiæ in officina Plantiniana annis 1644. & 1645. in folio his titulis.

Icones Imperatorum Romanorum ex priscis Numismatibus ad vivum delineatę & brevi Historica narratione illustratæ per Hubert. Goltzium. Accessit modo Imp. Romanorum series ab Alberto II. Augusto adusque Ferdinand. III. Augustum per annos CC. continuos deducta stylo & opera Casperii Gevartii, J. C. Archigrammatei Antverpiani & Historiographi Cęsarei 1645.

C. Julii Cæsaris, Augusti & Tiberii numismata ab Huberto Goltzio quondam sculpta, Ludovici Nonni commentario illustrata, ann. 1644. Prima vero editio jam prodierat ab anno 1620.

in

in eadem Antverpiensi urbe, apud Hieronymum Verdussium in folio.

Græciæ, ejusque Insularum & Asiæ minoris numismata ab Huberto Goltzio quondam sculpta Ludovici Nonni commentario illustrata anno 1644. Prima editio prodierat jam ab anno 1620. ibidem eademque forma.

Jacobus Biaus, Antverpianus, Chalcographus.

Numismata Imperatorum Romanorum Aurea, Argentea, Ærea, à Caio Julio Cæsare usque ad Valentinianum Augustum. Antverpiæ anno 1617. in fol. apud Verdussium & Bellerum.

Ejusdem studio atque opera recusa sunt sculpta olim ab Huberto Goltzio pleraque numismata, de quibus mox nobis erit sermo; Thesaurus quoque rei Antiquariæ uberrimus, & alia plurima.

La France Metallique contenant les Actions celebres tant publiques que privées des Roys & des Reynes, remarquées en leurs Medailles d'or, d'argent, & bronze, tirées des plus curieux cabinets, par Jacques de Bie Chalcographe. Parisiis apud Joannem Camusat in folio. anno 1636. Verum ut id obiter Lectorem meum moneam, omnia hæc propemodum conficta sunt ad libitum fucumque faciunt minus eauditis.

Les Familles de la France illustrées par les monumens des Medailles anciennes & modernes, &c. ibidem,

ibidem, eodemque anno, atque adeo eadem, hoc eſt, ſubleſta, ſaltem in pleriſque, fide, quæ nobis nuper cuſa & pro ingenio ac libidine cujuſque efformata pro priſcis obtruſit, ut norunt apprime rerum iſtarum periti, ſive Pariſienſes ſive externi.

Les vrays portraits des Roys de France, tirez des Sceaux, Medailles & autres Effigies, par Jacques de Bie: Seconde edition augmentée de nouveaux portraits & enrichie de leurs Eloges & Vies, par le Pere Hilarion de Coſte Minime. Pariſiis 1636. in folio.

Jacobus Francus, Chalcographus Venetus.

Reliqua librorum Æneę Vici Parmenſis ad Imperatoriam Hiſtoriam ſpectantia in lucem edita apud Francum Venetiis 1601. in 4.

Secunda pars Auguſtarum à Plotina ad Saloninam ex ſchedis ejuſdem Æneę Vici. In eadem urbe Veneta apud eundem Francum in 8.

Jacobus Gretſerus, Marckdorſenſis Germanus, è Societate Jeſu, Theologus eximius.

De Cruce & Numiſmatis Crucigeris plurima accuratiſſimo ſtudio collegit, eaque prę-clara, Tomo III. inſignis operis de Cruce, quod tum in quarto non ſemel, tum in folio, excuſum habetur in omnium manibus.

Jacobus Gutherius, è Calvomonte Lingonum, in Senatu Pariſienſi Advocatus, Civis ac Patricius Romanus.

De

De veteri jure Pontificio urbis Romę libros quatuor, & tres de jure Manium, seu de ritu, more, & legibus prisci funeris edidit Parisiis in 4. apud Nicolaum Buon, annis 1612. & 1615. in quibus nonnulla inseruit numismata figuris æneis expressa.

In terio verò opere, quod inscribitur, De officiis Domus Augustę Publicę & Privatę libri tres, cap. XIX. libri ultimi agit de Procuratoribus Monetę, quod ad alteram forte partem Nummariæ hujus Bibliothecæ propius quibusdam pertinere videbitur. Parisiis in quarto anno 1628. apud Sebastianum Cramoisy.

Jacobus Sadoletus, Carpentoratensis Episcopus & postea S. R. E. Cardinalis.

Primus omnium, ut nonnullis placet, imperatorum Romanorum effigies in lucem dedit edito Romæ anno 1617. apud Joannem Mazochium libro, cui titulus est: *Illustrium Imagines*, & Leoni X. Romano Pontifici è familia Medicea oblato. Verum, ut jam monui, sunt qui cum Gesnero, ejusque breviatore Simlero librum illum vendicent Andreæ Fulvio, nisi forte conjunctis operis in illud opus incubuerint.

Jacobus Sirmondus, Ricomagensis Arvernus, è Societate Jesu, vir in omni Antiquitatis præsertim Romanæ cognitione mirabilis.

Ejus cura ac pervigili studio congestum est quidquid fere in Parisiensi nostro Numismatum anti-

antiquorum κειμηλίῳ vifitur, ex quo deprompfit pleraque ex iis, quæ publici juris effe voluit in eruditiffimis in Sidonium, Ennodium, aliofque Auctores commentariis.

Idem paucis ante obitum annis libellum fcripfit, cui titulus, *Triplex nummus antiquus, Chrifti Domini, Perperenæ civitatis, Hannibaliani regis.* Parifiis apud Sebaftianum & Gabriëlem Cramoify, anno 1650. in 8. eundemque duobus aliis libellulis, quos *Anti-Triftanos* indigitavit, paulo poft vulgatis adverfus oppugnatorem defendit, emifitque ex eorumdem officina anno eodem.

Jacobus Strada, Mantuanus Antiquarius.

Thefaurus Antiquitatum, five Imperatorum Romanorum Orientalium & Occidentalium Icones ex antiquis numifmatibus delineatę abfque averfis illorum partibus. Lugduni an. 1551. in 4. Vide prętereа quę in eandem rem differemus infra v. Onuphrius Panvinius.

Ejus vero Epitome triennio poft ibidem prodiiffe dicitur in 4. & Tiguri 1558. in 8. apud Frofchoverum. Ego Gallicam quoque verfionem vidi hoc titulo: *Epitome du Threfor des Antiquitez: c'eft à dire, Portraits des vrayes Medailles des Empereurs, tant d'Orient que d'Occident, de l'eftude de Jacques Strada Mantuan Antiquaire, traduit par Jean Louveau d'Orleans. A Lyon par le mefme Jacq. Strada & Thom. Guerin, 1553. in 4.*

Jaco-

Jacobus Zabarellus, Comes.

Gli Arronzi, ò verò de Marmi antichi, doue con la vita di Lucio Arronzio Stella si da notitia delle antichita, &c. Patavii 1655. in 4. In eo sanè multę extant marmorum antiquorum imagines. Verum hicce liber, cum Monimentis Brixianis Octavii Rossi, Fastis Calendaribus Sibrandi Siccamę, Kalendario edito post Commentarios R. P. Ægidii Bucherii in Canonem Paschalem Victorii Aquitani, ac similibus, ad Mantissam potius pertinere videntur, quam ad hancce Bibliothecam Nummariam.

Janus Iacobus Boissardus, Vesuntinus, Burgundo-Sequanus.

Virorum illustrium varias Iconas in æs incidendas curavit: sed eæ ex antiquis numismatis vix sunt expressæ, atque ad posteriora plerę que spectant tempora.

Ignatius Braccius, Presbyter Recinetensis.

Phœnicis effigies in numismatis & gemma quæ in Museo Goaldino asservantur & parietibus indicata cum ejusdem avis vindiciis. Romę typis Vitalis Mascardi 1637. in 4.

Illustrium Imagines à Jano ad Henricum III. Imperatorem, &c. Vide supra, verbo Franciscus Juste.

Ioannes Baptista de Cavalleriis.

Ejus opera ac studio æneis tabulis incisæ sunt Romanorum Imperatorum effigies elogiis per

Tho-

Thomam Treterum ſanctæ Mariæ Trans-Tiberinæ Canonicum ex diverſis ſcriptoribus collectis illuſtratæ. Romę in 8. anno 1583.

Idem omnium Pontificum Romanorum Icones à ſancto Petro ad Clementem VIII. collegit ac æneis typis publicavit, additis ſingulorum cum ea reſciri potuerunt inſignibus, in eadem urbe Romana anno 1595. in 8. Verum eæ vix ad rem noſtram pertinere poſſe videntur, cum ex antiquis Pontificum numiſmatibus non fuerint expreſſæ: quod de Imperatorum Romanorum iconibus vulgo jactatur.

Joannes Baptiſta Duvallius, Linguarum Orientalium Interpres.

Auguſtarum Imagines æneis formis expreſſæ, vitæ quoque earumdem breviter enarratę: ſignorum etiam quæ in poſteriori parte numiſmatum efficta ſunt, ratio explicata ab Ænea Vico Parmenſi, nunc à Joanne Baptiſta Duvallio reſtitutæ Pariſiis 1629. in 4. apud Macæum Ruette.

Ex libris XXIII. Commentariorum in Vetera Romanorum Imperatorum numiſmata Æneę Vici Parmenſis liber primus de Caio Julio Cęſare opus à Joanne Bapt. Duvallio reſtitutum.

Reliqua librorum ejuſdem Vici ad Imperatoriam Hiſtoriam ſpectantia olim à Jacobo Franco edita, nunc ab eodem Duvallio reſtituta. Ibidem.

Discorsi de Enea Vico Parmigiano sopra le medaglie de gli Antichi, divisi in due libri, ove si dimonstravo notabili errori di scrittori Antichi è moderni intorno alle Historie Romane, opera restituta da Gio. Battista Duvallio. Parisiis in quarto 1619. apud eundem Macæum.

Joannes Bapt. Menestrerius, Divionensis.

Medailles, Monnoyes, & Monuments antiques d'Imperatrices Romaines, dediées à la Reyne Mere du Roy. Divione apud Claudium Guyot 1625. in folio.

Medailles illustres des Anciens Empereurs & Imperatrices de Rome. Divione apud Petrum Palliot 1642. in 4.

Joannes Cuspinianus, Streinfordiensis, Franco, Maximiliani I. Imperatoris Medicus, Historiographus, Consiliarius & Orator.

Operi illius de Cæsaribus & Imperatoribus Romanis insertæ leguntur nonnunquam illorum figuræ. Prodiit Argentorati 1540. apud Cratonem Mylium, Basileæ 1561. apud Joannem Oporinum una cum Wolfgangi Hungari annotationibus, & postea Francofurti in folio, anno 1601. Typis Wechelianis.

Ioannes Franciscus Andreas, de Vstarroz, Cæsar-Augustanus.

Vide infra, verbo Vincentius Joannes de la Stanosa.

Ioannes Faber, Bambergensis,

Medi-

Medicus Romanus.

Vide infra v. Theodorus Galleus.

Ioannes Hemelarius, Canonicus Cathedralis Ecclesiæ Antverpiensis.

Imperatorum Romanorum à Caio Julio Cæsare ad Heraclium usque numismata aurea excellentissimi Ducis Croyi & Arschotani, &c. magno & sumptuoso studio collecta, nec minore fide atque arte Jacobi de Bie ex archetypis, in æs incisa brevi & Historico commentario explicuit primum anno 1615. in 4. apud Hieronymum Verdussium: tum altera editione quæ priore correctior affirmatur, anno 1627. in 4. in eadem urbe Antverpiensi, apud Petrum & Joannem Belleros.

Eadem postea insigni quoque Auctario locupletata, brevique commentario illustrata prodiere Antverpiæ apud Henricum Aertzium anno 1654, in folio.

Ioannes Huttichius.

Imperatorum Romanorum libellum una cum imaginibus ad vivum expressis exhibuit primum anno 1525. Argentinæ: in qua deinde urbe recusus fuit anno 1534. & 1537. Lugduni deinde an. 1550. & 1554.

Ioannes Iacobus Chiffletius, Burgundo-Sequanus, Vesuntinus, Regius Archiatrorum in Belgio Comes & Archiducalis Medicus primarius.

Anno labentis sæculi XVIII. Lugduni apud

Claudium Cayne emisit in lucem librum in 4. cui titulum fecit: Vesontio civitas Imperialis libera, Sequanorum metropolis, plurimis nec vulgaribus sacrę profanęque historię monumentis illustrata, & in duas partes distincta.

Ejusdem Anastasis Childerici Francorum Regis, sive, Thesaurus sepulcralis Tornaci Nerviorum effossus & comnentario illustratus prodiit Antverpię ex officina Plantiniana Balthazaris Moreti, anno 1655. in 4. utrique operi multas inservit numismatum antiquorum descriptiones, multaque alia ad Romanas antiquitates spectantia.

Ioannes Iacobus Luckius, Argentoratensis.

Ad alteram potius quam ad hancce primam Bibliothecę Nummarię partem, imo ad neutram forte melius, spectare videtur Sylloge Numismatum elegantiorum, quę diversi Imperatores, Reges, Principes, Comites, Respublicę, diversas ob causas ab anno 1501. ad annum usque 1600. cudi fecerunt, Historica narratione illustrata. Argentinę anno 1610. in folio typis Reppianis. Nos enimvero hic prisca duntaxat numismata venamur atque inquirimus, non hoc aut superiori demum sęculo fabricata.

Ioannes Lupanus, Aurelianensis.

Vide supra v Jacobus Strada.

Ioan-

Ioannes Macarius, Canonicus Ariensis.

Vide verbo Joannes Chiffletius in Mantissa rei Antiquariæ.

Joannes Quinonius, Hispanus.

Explication de unas monedas de oro de Emperadores Romanos, que se han hallado en el Puerto de Guadarrama; donde se refieren las vidas dellos y el origen dellas, con algunas advertentias politicas, y otras cosas antiquas y curiosas. Lo uno y lo otro ofrece al Rey Don Felipe Tercero, el Doctor Iuan de Quinones, Alcalde Mayor en la villa de Escurial, y Iuez de sus obras y bosques Reales de S. Lorenzo. Madriti anno 1610. apud Ludovicum Sanchez in 4.

Ioannes Sambucus. Tyrnaviensis, Pannonius, Historicus & Medicus Cæsareus.

In fine Emblematum Antverpię apud Christophorum Plantinum anno 1576. in 16. editione quarta (quæ mihi modo est præ manibus) & forte etiam alibi ac pluries excusorum, extant studio ejus collecti aliquot antiqui operis nummi à pag. 290. ad 334. sunt & aliæ editiones in 8. apud eundem Plantinum; quas modo non persequor.

Ioannes Smith, sive Smetius à Kettenis, Calvinianus Neomagensium Minister; Antiquarius, Philosophus, &c.

Thesaurus Antiquarius Smetianus, seu Notitia elegantissimæ supellectilis Romanæ & rarissi-

rissimæ Pinacothecæ plurimo labore 33. annorum curriculo in veteri Batavorum oppido, seu Noviomagi ad Vachalim collectæ, prodiit anno 1658. Amstelodami apud Reynerum Smetium, I. P. in duodecimo, cum Numismatum ipsorum serie seu Pinace.

Ioannes Speed, Londinensis civis.

Sigilla & Monetæ Regum Angliæ extant in Historia Britannica Anglicè, ab eo conscripta & Londini edita anno 1614. in folio: quam biennio post Philemon quidam Hollandus apud Conventrianos Medicinæ Doctor Latinitate donatam, ornatamque hoc titulo emisit in lucem in eadem urbe. Theatrum Imperii Magnæ Britanniæ exactam regnorum Angliæ, Scotiæ, Hiberniæ, & Insularum adjacentium Geographiam ob oculos ponens, una cum Comitatibus, Centuriis, Urbibus, & primariis Comitatuum oppidis intra regnum Angliæ divisis & descriptis.

Ioannes Tristanus, Sanctamantius, Eques.

Commentaires Historiques contenans l'Histoire generale des Empereurs, Imperatrices, Cesars, & Tyrans de l'Empire Romain, illustrée, enrichie & augmentée par les Inscriptions & Enigmes de treize à quatorze cens Medailles, tant Grecques que Latines, & autres tres-rares & tres-riches Monuments de l'antiquité expliquez: le tout divisé en trois Tomes: le dernier desquels finit à l'Empereur Iovian.

Pari-

Parisiis anno 1644, in folio, apud Dionysium Moreau.

Prodierat jam ab anno 1635. unus Tomus à Caio Julio Cæsare ad Pertinacem, excusus in eadem Galliæ Metropoli in folio apud Petrum Billaine.

Response du Sieur de Crapin au Sieur de la Mothe-Humont addressée & communiquée à Bovino, &c. Parisiis 1650. in 4.

Idem eodem anno 1650. adversus R. P. Jacobi Sirmondi cultissimum libellum de Triplici numo, duosque ejusdem Anti-Tristanos, edidit tres libellos in 8. apud Viduam Dionysii Moreau.

Iosephus Castalio, Anconitanus.

Numismatum Ostiensis & Trajani portus Explicatio auctore Josepho Castalione. Romę apud Jacobum Mascardum in 4. libellus paginarum omnino duodecim.

Iosephus Iustus Scaliger, Iulii Cæsaris Agennensis Medici filius.

Constantini Imperatoris Byzantini Numismatis argentei Expositio præmissa Diatribę Marquardi Freheri de eodem numo, edita fuit in 4. anno 1604. iterumque recusa Parisiis cum ejusdem Scaligeri variis opusculis in 4. apud Hadrianum Beys Prarisiis anno 1610. cura Isaaci Casauboni publicatis. Nec omittendę quędam ejusdem Scaligeri epistolę Gallicæ,

 in

in quibus nonnulla exponit numiſmata.

Iulius Cæſar Capacius.

In Hiſtoria Neapolitana, quam ſcripſit, multa propoſuit Neapolitanorum antiqua Numiſmata. Liber editus fuit Neapoli in 4. anno 1607.

Levinus Hulſius, Gandenſis, Flander.

XII. Cæſarum & LXIV. ipſorum uxorum ac parentum effigies ex antiquis numiſmatibus æri inciſas edidit Francoſurti ad Mœnum, apud Brachfeldt anno 1596. in quarto in Spiræ Nemetum anno 1599.

Idem Imperatorum Romanorum ſeriem à Caio Julio Cæſare ad Rudolfum II. Auguſtum ex priſcis recentibuſque Numiſmatibus emiſit Francoſurti anno 1603. & 1605. in 8.

Huic poſtremo operi præfixit Syllabum Auctorum, qui de Numiſmatibus ante eum ſcriſerunt, quem ſi ſemel inſpexiſſet Antiquarius neſcio quis Bruxellopolitanus, auctiorem ſane Elenchum Sereniſſimo Archiduci Leopoldo cæteriſque rei Antiquariæ ſtudioſis indagatoribus obtuliſſet.

Lævinus Torrentius, Gandenſis, Epiſcopus Antverpienſis eruditiſſimus.

Teruntur omnium manibus doctiſſimi illius Antiſtitis Commentaria in Caji Suetonii Tranquilli XII. Cæſares, (necnon in Horatii Flacci carmina) quam plurimis referta numiſmatis,

tum

tum seorsim edita in octavo, Antverpiæ apud Christophorum Plantinum anno 1578. tum in collectione Variorum in Suetonium excusa Parisiis apud Hadrianum Beys 1619. in folio.

Laurentius Pignorius, Patavinus.

Le vere è nove Imagini de gli Dei delli antichi di Vicenzo Cartari, Reggiano, ridotte da capo à piedi in questa novissima impressione alle loro reali, & non peu per ladietro osservate simiglianze cavate, d'a Marmi, Bronzi, Medaglie, Gioie, & altre memorie Antiche, con esquisito studio & particolare diligenza da Lorenzo Pignoria Padovano. Aggiontevi le Annotationi del medesimo sopra tutta l'opera & un discorso intorno le Deita delle Indie Orientali & Occidentali con le loro figure tratte de gl' originali, che si conservano nelle Galerie de' Principi & ne' musei delle persone private. Con le allegorie sopra le imagini di Cesare Malfatti Padoüano migliorate & accresciute novamente. Patavii apud Petrum Paulum Tezzum anno 1615. in quarto.

Leo Allatius, Chius, Græcus, Bibliothecæ Vaticanæ Præfectus.

De Homerico Chiprum numismate disseruit eruditissimè in Prolegomenis Diatribæ de Patria Homeri impressæ Lugduni apud Laurentium Durand anno 1640. in 8.

Leonardus Augustinus, Senensis.

Ad Philippi Parutæ Siciliam iterum excusam

nonnulla addidit Numismata. Romæ in folio anno 1649. apud Ludovicum Grignanum. Vide infra v. Philippus Paruta.

Ludovicus Nonnius, Medicus Antverpianus.

Consule sis quæ supra diximus in Huberto Goltzio, cujus Græciam (intacta tamen Sicilia, &c.) atque Imperatorum Julii, Augusti & Tiberii numismata eruditissimis commentariis illustravit.

Ludovicus Savot, Medicus Regius ac facultatis saluberrimæ Parisiensis.

Discours sur les Medailles antiques, divisé en quatres Parties: esquelles il est traitté, si les Medailles antiques estoient monnoyes: de leur matiere: de leur poids: de leur prix: de la valeur qu'elles peuvent avoir aujourd'huy selon qu'elles sont rares ou communes, antiques & vrayes, ou bien modernes, contrefaites ou moulées: Quelles sont celles qui sont telles: Par quels moyens & marques il les faut reconnoistre: Et de plusieurs autres choses peu connues concernant les monnoyes, les metaux, les mineraux, les mesures & poids antiques, &c. Parisiis apud Sebastianum Cramoisy anno 1627 in 4.

Marcus Antonius Muretus, Lemovix, Gallus.

Νομισμαθογραφία de duobus Numismatis à Zamoscio missis, cum Renati Pincæi Idyllio & Frederici Morelli carmine.

M. Man-

M. Mantua Benavidius, Patavinus Iurisconsultus.

Ex ejus Museo anno 1567. Venetiis & ibidem anno 1570. prodierunt in folio Imagines illustrium Jurisconsultorum quæ inveniri potuerunt ad vivum expressæ.

Eodem anno & eadem in urbe necnon eadem forma effigies illustrium Philosophorum & Sapientium ab eorum Numismatibus extractæ apud Girolamum Olgranum,

Ibidem anno sequenti Imagines quorumdam Principum & illustrium Virorum in ære insculptæ apud Bologninum Zalterium.

Marcus Velsetus, Duumvir Augustanus.

Libro sexto rerum Augustanarum Vindelicarum & in aliis eruditissimis operibus nonnulla repręsentavit numismata magno studio collecta, cum plerisque aliis venerandæ antiquitates monumentis. Venetiis in folio anno 1593.

Marquardus Freherus, Iurisconsf. & Comitis Palatini ad Rhenum Consiliarius.

De Constantini Imperatoris Byzantini numismate argenteo Diatriba extat tum seorsim excusa anno 1600. tum post ejusdem nummi expositionem à Josepho Scaligero elucubratam anno 1604. in 4.

Videnda quoque in altera Nummariæ hujus Bibliothecæ parte Dissertatio ejusdem de numismate census à Pharisæis in quæstionem vocato,

cato, sive Votivus sermo in ea verba Christi Domini: *Date ergo quæ sunt Cæsaris, Cæsari, & quæ sunt Dei, Deo*, &c.

Desideratur ab eodem scriptus, ut perhibetur, liber, inscriptusque Pomponius, sive de numismatibus veteribus & re monetaria.

Martinus Rota.

XXIV. Romanorum Imperatorum effigies à Caio Julio Cæsare ad Alexandrum Severum ex antiquis marmoribus & numismatis desumpsit, ediditque. Venetiis, in folio anno 1570. formis Claudii Bacheti.

Natalis Comes, sive de Comitibus, Patricius Venetus.

Æneæ vici Parmensis Augustarum Imagines ex Italico sermone in Latinum transtulit. Vide supra v. Æneas Vicus.

Octavius de Strada, à Rosberg, Germanus Iacobi fil. civis Romanus Imperatoris Rodulfi II. Antiquarius.

Vitæ Cæsarum Imperatorumque Romanorum Orientalium & Occidentalium à C. Julio Cæsare ad Matthiam Austriacum Augustum. Francofurti in folio anno 1615. apud Joannem Bringerum & apud alios, &c.

Alteri editioni Francof. anni 1629. in folio apud Eberardum Kitserum accesserunt Historia & series belli Bohemico-Germanici, & Genealogia Ducum, Archiducum, Regum & Impe-

Imperatorum ex illustrissima familia Austriaca prognatorum.

Onuphrius Panvinius, Veronensis, Ordinis Augustiniani vir usquequaque doctissimus.

Fasti & Triumphi Romanorum à Romulo Rege usque ad Carolum V. Augustum: sive, Epitome Regum, Consulum, &c. additis Imperatorum Orientalium & Occidentalium verissimis iconibus ex vetustissimis numismatis quam fidelissimè expressis ex Museo Jacobi Stradæ Mantuani civis Romani. Venetiis anno 1557. in folio literis capitalibus.

Idem eximius Antiquitatum Romanorum Scrutator in aliis suis operibus numismatum veterum meminit, & de Monetis, & Ponderibus quædam subinde aspergit.

Paulus Albinian. de Raias, Societ. Iesu, præpositus Domus Professæ Valentinæ in Hispania.

Vide v. Vincentius de la Stanosa.

Paul. Petavius, Aurelianensis, in suprema regni Francorum Curia Senator integerrimus.

Veterum Nummorum Γνώρισμα publicavit Parisiis anno 1610. in 4. Illud mihi V. C. Alexander Petavius ejus filius, idemque Senator Parisiensis eruditissimus atque humanissimus dono dedit cum ejusdem Auctoris Antiquariæ supellectilis portiuncula eodem anno eademque

in

in urbe in æs incisa, necnon Syntagmate de Nithardo Comite Caroli Magni ex filia nepote anno 1613. ac Dissertatione de Epocha annorum Incarnationis Christi anno 1607. in lucem emissis.

Petr. Anton. Rascasius, dominus de Bagarris, Cimeliarcha Regius.

La necessité de restablir l'ancien usage des parfaites Medailles, dans toutes les Monnoyes. Parisiis apud Joannem Berjon in 4. an. 1611.

Idem in eam rem multa scripserat, sed omnia dumtaxat imperfecta, quorum nonnulla apud me servo.

Petr. Carrera.

Plurima numismata Catanensium descripsit in Commentariis Historicis rerum Catanensium Italico Sermone ab eo editis Catanæ in Sicilia anno 1641. in folio duobus voluminibus.

Petr. Seguinus, Paris. sancti Germani in Urbe Decanus, Abbas Fidemiensis, &c.

De Numo Britannico Epistola ad Raphaëlem Trichetium du Fresne. Parisiis anno 1659. in 8.

Ejusdem Epistola altera ad Franciscum Gotifredum Equitem Romanum super dubiis quibusdam ad numos familiarum Romanarum Fulvii Ursini spectantibus, Lutetiæ Parisiorum in 8. anno 1660.

Plurima

Plurima quoque Viri eruditi expectant indies ex ejus Antiquitatum Romanarum uberrimo promptuario.

Philemon, Hollandus.

Vide supra v. Joannes Speed.

Philippus Paruta.

Della Sicilia di Paruta descritta con Medaglie Parte prima. In Palermo anno 1602. *folio, è ristampata con l'Aggiunta di Leonardi Agostini, all' Altezza Reale del Serenissimo Duca d'Orleans, zio della Maestà Christianissima.* Romæ in typographio Ludovici Grignani anno 1649. in folio.

Exhibita ab eodem Philippo Paruta Numismata Panormitanorum antiqua Annalibus suis Panorminis Italicè scriptis inseruit, explicavitque Augustinus Juveges, Panormi tribus voluminibus in folio anno 1649.

Philippus Rossus.

In Roma Antiqua & Roma Nova anno 1645 Romæ in 8. excusis apud Franciscum Monetum nonnulla exhibet Numismata.

Prosper Parisius, Consentinus, Patricius Romanus.

Tabulam Geographicam Regni Neapolitani antiquis suorum populorum numismatibus ornatam & illustratam cura & diligentia Prosperi Parisii in ære expressit Natalis Bonifacius anno 1591.

Ejus-

Ejusdem Prosperi Tabula Geographica Calabriæ ære eleganter incisa à Natale Bonifacio Sebeniensi edita fuit anno 1592. cum antiquis Magnæ Græciæ Urbium & Populorum Numismatibus. Utramque alias vidi in exquisitissima Raphaëlis Tricheti Fraxinei, cujus sæpe jam alias meminimus, Bibliotheca.

Raphaël Trichet Fresneus, sive Fraxineus, Burdegalensis.

Epistola de Charondæ effigie in Catanensi nummo argenteo expressa apud V. C. Petrum Seguinum Divi Germani in Urbe Antistitem. Parisiis 1658. in 8.

Idem vir in hisce aliisque studiis versatissimus meditabatur accuratissimam Cretæ insulæ descriptionem, & in eam rem tum tabulas Chorographicas, tum magnam numismatum antiquorum copiam sibi comparaverat. Sed multa cogitantem mors oppressit. Eritne, qui inchoato operi ultimam admovere manum suscipiat?

Samuel Veyrel.

Indice du Cabinet de Samuel Veyrel avec un recueil de quelques antiquitez de Saintes. observations sur quelques Medailles. Burdegalæ 1635. in 4.

Sebastianus Erizzus, Patritius venetus.

Discorso di M. Sebastiano Erizzo sopra le Medaglie de gli Antichi: con la Dichiaratione delle Monete

Monete Conſulari & delle Medaglie de gli Imperadori Romani. Quarta editio à Caio Julio Cæſare ad Conſtantium Conſtantini Magni filium ab auctore recognita & aucta Venetiis anno 1559. in 4. excuſa fuit apud Joannum Variſcum & Paganinum Paganini. Cæteras ejuſdem libri editiones modo non moror.

Sebaſtianus Munſterus.

Libro ſecundo Coſmographiæ Univerſalis, ubi agit de Romanis Imperatoribus à Caio Cęſare ad Conſtantinum ejuſque poſteros, & libro tertio, ubi de Germaniæ Imperatoribus à Carolo Magno ad Carolum V. effigies illorum nonnullas craſſa Minerva expreſſas repræſentavit Lectoribus. Mihi liber ille editus eſt Baſileę in folio anno 1559. apud Henricum Petri. Cæteras editiones aliis recenſendas relinquo ut in re haud magni momenti.

Stephanus Vinandus Pighius.

In Annalibus Romanorum tribus Tomis Antverpiæ apud viduam Joannis Moreti anno 1615 in folio impreſſis opera ac ſtudio R. P. Andreæ Schotti è Societate Jeſu, nonnulla ſubinde occurrunt veteris æris numiſmata.

Theodorus Gallæus, Chalcographus.

Illuſtrium Imagines ex antiquis marmoribus, numiſmatibus & gemmis expreſſæ, quæ extant Romę Major pars apud Fulvium Urſinum, Theodorus Gallæus delineabat Romæ ex Arche-

chetypis & incidebat. Antverpiæ anno 1598. ex Officina Plantiniana in quarto.

Iis adde ſis Joannis Fabri Bambergenſis Medici Romani in Imagines Illuſtrium ex Fulvii Urſini Bibliotheca Antverpię à Theodoro Gallæo expreſſas Commentarium Antverpiæ anno 1606. in 4. apud Balthazarem Moretum: atque hæc ſecunda editio illuſtrium imaginum auctior prodiit Appendice quadam ex eadem Fulvii Urſini Bibliotheca.

Philippus Gallæus Pictor item & Chalcographus in eadem urbe anno 1572. in lucem emiſerat in folio virorum doctorum de diſciplinis bene merentium effigies XLIV. ſed eæ ſunt recentiorum qui ad inſtitutum nummarium non pertinent ſed ad præcedentem potius Bibliothecam Bibliothecarum.

Thomas Tarterus, ſeu Treterus, Polonus, Canonicus ſanctæ Mariæ trans Tiberim Romæ.

Romanorum Imperatorum Effigies à Julio Cæſare ad Rudolfum II. Romæ edidit apud Franciſcum Coattinum anno 1590. in octavo. De eodem quoque, ni fallor, egimus ſupra v. Joannes Baptiſta de Cavalleriis.

Vincentius Cartarius, Regienſis Italus.

Le Vere è nuove Imagini de gli Dei, &c. Vide ſupra quæ diximus v. Laurentius Pignorius.

Vin-

Vincentius Joannes, de la Stanosa, dominus de Figarvelas, Huescanus sive Oscensis.

Museo de las Medallas desconocidas Espagnolas. Publicalo D. Vincentio Juan de la Stanosa Senior de Figarvelas, hiio i cindadano de Huesca, illustrado con tres discursos del Padre Paulo de Raias de la Compania de Jesus, *del Doctor Don Francisco Ximenes de Urrea, i del Doctor Juan Francisco Andres.* Oscæ apud Joannem Nogues in quarto anno 1645.

Vincentius Mirabella.

Antiqua Siracusa con alcune scelte Medaglie d'esse & de Principi che quelle possedetero. Neapoli, apud Lazarum Scoriggium in folio anno.

Wolfgangus Lazius, Philosophus ac Medicus Viennensis atque Imperatoris Ferdinandi I. Historiogr.

In libris XII. Commentariorum Reipublicæ Romanæ in exteris Provinciis bello acquisitis constitutæ, totidemque de Gentium variarum Migrationibus, &c. in libris IV. rerum Viennensium, in libris II. Historicarum commemorationum de rebus Græciæ aliisque operibus Basileæ apud Joannem Oporinum, Hanoviæ, & alibi deinceps editis, multa passim exhibuit, explicuitque Numismata Romana & Græca: sed & peculiarem librum edidit oppidò nunc rarum ac vere singularem, qui sic inscribitur.

Commentariorum vetustorum Numismatum

E 2 maxi-

maximi operis & quatuor ſectionibus multarum rerum publicarum per Aſiam, Africam, & Europam antiquitatis Hiſtoriam nodoſque Gordianis difficiliores comprehendentis ſpecimen exile quoddam C. Julii Dictatoris Auguſti & Tiberii Cæſarum monetam, ſi quæ ex argento in forulis S. R. R. M. extat explicans, Tabulam videlicet ſectionis tertiæ partis ſecundæ primam. Viennæ Auſtriæ apud Michaëlem Zimmernam anno 1558. in folio.

Anonymi agmen extremum claudent.

Illuſtrium Philoſophorum & ſapientium effigies ab eorum Numiſmatibus extractæ: ſi quę fides Anonymo collectori, atque excuſæ Venetiis in folio anno 1583. Eas noſtra mihi cum plerifque aliis Bibliotheca ſubminiſtravit.

Hiſtoire des Empereurs Romains depuis Jules Caſar juſques à Poſtumus, avec toutes les Medailles d'argent qu'ils ont fait battre de leurs temps. Pariſiis apud Stephanum Sommaville & Auguſtinum Courbé 1641. in folio.

Sommario delle vite de gli Imperadori Romani con le loro effigie co i nomi de Pontefici che furono alor tempi. Venetiis in charta expanſa.

Vir quidam eruditus orbi, ut ajunt, ſatis notus anno 1655. Seriem Chronologicam Imperatorum Romanorum à Caio Julio Cæſare ad Ferdinandum III. Auguſtum (cui exanguem mancumque ſcriptorum aliquot rei Numiſmaticæ

ticæ catalogum ſubjecit) in Officina Plantiniana in 4. editam Sereniſſimo Principi Leopoldo Guillelmo Archiduci, &c. obtuliſſe perhibetur. Verum ea non tanti eſt, utpote parachroniſmis à capite ad calcem omniſque generis aberrationibus deformata, quas vel ipſi in rebus Chronologicis ac Philologicis tirones & deprehendere facile & refutare poſſint. Nos paratam habemus in Muſiva noſtra ſuppellectile ſeriem alteram Chronologicam ad ſanioris temporum doctrinæ amuſſim exactam quam cum curioſis rei Antiquariæ ac Nummariæ Lectoribus communicare, ſi Deus volet, non dedignabimur.

PARS

PARS ALTERA,

BIBLIOTHECÆ NUMMARIÆ

Ex Theologis, Jurisconsultis, Medicis, ac Philologis concinnatæ,

De Monetis, Ponderibus & Mensuris.

Abulcain Arabs.

Cripsisse Tractatum de Ponderibus & Mensuris perhibetur, qui in membranis Jacobi Golii post Ebenbitarum visebatur ante annos 20. & quod excurrit. Ex Arabico sermone in Latinum versum fuisse aut typis vulgatum non accepi.

Ælius Antonius Nebrissensis Hispanus, Grammaticus & Historiogr. Regius,

Repetitio septima de Ponderibus quam recitavit in Salmanticensi Gymnasio IV. Idus Junias anni 1511. Compluti in 4. anno 1527. apud Michaëlem Eguya.

Ejusdem Repetitio sexta de Mensuris ad III. Idus Junias anni 1510.

Ejusdem Repetitio octava de Numeris quam reci-

recitavit in eodem Salmanticensi Gymnasio III Idus Junias anno 1512.

Africanus, is forte de quo in Geoponicis & Hippiatricis.

Fragmentum Africani de re Nummaria extat post Hippocratis Coi Medicorum Principis opera omnia à Marco Fabio Calvo Ravennate Latinitate donata & Romæ edita anno 1532.

Albertus Brunus, Astensis, J. C.

Tractatus insignis Augmenti & diminutionis Monetarum. Extat pag. 207. Tomi XII. Tractatuum juris, tum etiam pag. 77. Boyssianæ & pag. 353. Budelianæ Collectionum de re Monetaria.

Albertus Quatrocchus.

Disputatio de officinæ Pharmaceutriæ veris & legitimis antiquorum ponderibus, in qua comprobatur pondera monetaria Veneta respondere iis quibus ætate Galeni utebatur Antiquitas. Huc quoque accedit Epitome Mensurarum Græcis Romanis & Arabibus Medicis olim familiarium. Venetiis apud Pinellum anno 1617. in 4.

Aldus Manutius, seu Manuccius, Pauli F. Aldi N.

De Drachmis & de Sestertiis ad Joannem Vincentium Pinellum & Joannem Cratonem in libro de Quæsitis per epistolam. Venetiis apud Aldum in 8. anno 1576.

Alexander Sardus, Ferrarienſis.

Liber, ſeu potius trium foliorum libellus de Nummis, in quo antiquam pecuniam Romanam & Græcam metitur pretio ejus quæ nunc eſt in uſu. Moguntiaci per Gaſparem Behem in 4. anno 1579.

Idem libellus anno 1648. recuſus fuit Patavii in 8. apud Paulum Frambotum hoc titulo: Liber de Nummis, in quo Priſca Græcorum & Romanorum pecunia ad noſtri æris rationem redigitur.

Alphonſus Carranza.

El ajuſtamiento de las Monedas i la reduttion,&c. Madriti in folio anno 1629.

Andreas Alciatus, Mediolanenſis, J. C. celeberrimus.

Libellus de Ponderibus & Menſuris ſeorſim editus & in collectione omnium ejuſdem operum Lugduni 1560. in folio, Baſileæ itidem in folio anno 1582. &c.

Vertit quoque libellum Claudii Galeni de Menſuris, qui poſt prædictum libellum excuſus eſt & præterea cum aliis Galeni operibus.

Andreas Dinnerus, J. C.

Diſputationes de Monetæ mutatione quoad ſolutionem. Noribergæ apud Simeonem Halbuceyer in 4. anno 1622.

Andr. Lacuna, Secobienſis, Miles ſancti Petri & Medicus.

Libel-

Libellum de Ponderibus & Mensuris medicinalibus subjecit epitomę omnium Claudii Galeni operum. Basil. in folio apud Isingrenium anno 1551. & apud Thomam Guarinum 1571. Argentorati apud Zetznerum 1604. ac Lugduni in decimo sexto, voluminibus quatuor, anno 1553. apud Guillelmum Rovillium.

Andreæ Lottini, Florentini.

Duas Tariffas vidi impressas Lugduni Italica Lingua anno 1551. in octavo apud Michaëlem Sylvium.

Andr. de Paiot, Primus Præses Parisiis in Curia Monetali.

Remonstrances faites au Roy en son Conseil d'Estat par la Cour des Monnoyes *sur le sujet des desordres qui se rencontrent en la Police des* Monnoyes, *par* M. *André de Pajot President er icelle.* Parisiis 1651. in 4.

Remonstrances de la Cour des Monnoyes, *faites au Roy le* 13. *Janvier* 1636. *sur l'Edit du mois de Decembre precedent, registré en ladite Cour de l'exprés commandement de sa* Majesté, *porté par ses Commissaires, le* 23. *dedit mois de Decembre.* Parisiis in 4. anno 1656.

Andr. Schottus, Antverp. è Societate Jesu.

Tabula rei Nummariæ Romanorum Græcorumque, ad Belgicam, Gallicam, Hispanicam & Italicam monetam revocatæ, in Historia veterumque scriptis pernecessaria, ex Guil-

lelmo Budæo, Georgio Agricola & Petro Ciacconio, cum brevi Catalogo eorum qui apud Græcos Latinosque de ponderibus, mensuris & re nummaria scripserunt. Antverp. in 8. apud Gerardum Wolscharium anno 1616.

Angelus Politianus.

Epistola XIII libri X. ad Franciottum Ursinum tractat de ponderibus & mensuris, earumque notis. Epistolarum liber seorsim editus est sæpius & una cum cæteris ejus operibus, in folio apud Aldum Venetiis, apud Ascensium Parisiis anno 1519, cnm Jacobi Sylvij in Epistolas Commentariis, Basil. denique anno 1553. apud Nic. Episcopium.

Anonymi.

De his seorsim agemus ad calcem hujus opusculi, cùm nominatos notosque suo quemque ordine præmiserimus.

Ant. Augustinus, J.C. præstantissimus, Aliphanus primum tum Ilerdensis Episcopus, ac tandem Tarraconensis Archiepisc.

In libro II. Emendationum & Opinionum Juris nonnulla habet ad rem Monetariam spectantia.

Cap. VI. Scribendum esse aliquot Digestorum locis, decies centies aut millies.

Cap. VII. Sestertium, denariumque non recte doctos quosdam viros æstimasse; & quæ sit constitutionis ult. de Donat. justa interpretatio.

Cap.

Cap. VIII. de Assis & Unciæ partibus.

Cap. IX. de Auri, Æris, Argenti libra, aureo sive solido, siliqua & tremisse.

Cap. X. De Centesima usura.

Cap. XI. de mensuris & vasis & pedali mensura. Lugduni Tractatus ille editus est in quatuor tributus libros anno 1544. in octavo apud Sebastianum Gryphium, Venetiis item apud Juntas & Basileæ apud Joannem Oporinum.

Anton. Faber, Segusianus, Sabaudici Parlamenti Camberiacensis summus Præses.

De Nummariorum debitorum solutionibus.

Est quoque qui recenset Antonini *Soli*, J. C. & Assessoris in Parlamento Pedemontano Tractatum de Monetis, quem non vidi.

Anton. Hausmannus, J. C.

Resolutiones de re Monetaria ejusque summis Regalibus anno 1615.

Anton. Monachus, Melissæ Auctor.

Sermone LVI. agit de Ponderibus ac Mensuris Staterisque iniquis. Extant verò Sermones illi Græcè ac Latine editi apud Froschoverum Tiguri anno 1546. in folio, interpretibus Conrado Gesnero & Joanne Ribitto.

Ant. de Pineto, Noreii dominus.

Ex Georgio Agricola aliisque collegit Tractatum de ponderibus, mensuris atque intervallis antiquorum, ediditque Gallicè ante vernaculam

culam versionem Historiæ Naturalis Caji Plinii secundi, quę sępius pręlum experta est Lugduni & Parisiis.

Anton. Thesaurus.

Tractatus de augmento & variatione monetarum. Francofurti in 4. anno 1610.

Augustinus Gadaldinus, Mutinensis.

Latinè reddidit librum Galenò adscriptum de Ponderibus & Mensuris: ediderunt Juntæ Venetiis anno 1551. in folio, cum Galeni operibus & sæpe sæpius consequentibus annis.

A. Petrus sive de Petra. Narbonensis.

Traitté des Monnoyes usées, & de leur cours, & de leur pesenteur: par A. de la Pierre, Narbonnois. Parisiis in 4. anno 1651.

De l'utilité des grains de remede pour le pesement des monnoyes d'argent, legeres ou usées. Parisiis anno 1644.

Aduis pour faciliter les payments en quarts d'escus de 21. sols, presenté au Conseil en Ianuier 1645.

Aduis sur les propositions faites au Conseil du Roy, d'une fabrication de menuë monnoye d'argent ou de billon, presenté par le mesme au Conseil du Roy, au mois de Decembre de la mesme année.

Balbus, Mensor.

Scripsit ad Celsum de Agrimensoria, ratiocinatoriaque, asse nimirum, minutisque ejus partibus.

Item de nominibus mensurarum librum, cujus

cujus meminit Raphaël Maphęus Volaterranus.

Item ſcripſit de Coloniis Latinis, &c. ut quidem ex Geſnero refert Simlerus in Bibliotheca.

Marchus Fabius Calvus Ravennas, poſt Hippocratis omnia opera à ſe converſa & Romę edita anno 1532. librum Baldi de Aſſe vulgavit, & poſt eum Joannes Fredericus Gronovius in altera editione Commentarii de Seſtertiis.

Bartholomaus di Paſi, Venetus.

Tariſa de i peſi & miſure correſpondenti del Levante al Ponente: & da una terra è luogo all' altro quaſi per tutte le parti del mondo, con la dichiaratione è notificatione di tutte robbe le che ſi tragono di uno paeſe per l'altro. Venetiis ſuperioris ſæculi anno 40.

Bartolomaus Socinus, Senenſis, J. C.

Conſilium ejus in materia Monetarum in volumine Conſiliorum ejus ſecundo, ordine CCXCVII. extat cum aliis pluribus ejuſdem argumenti excuſum pag. 791. Budelianæ Collectionis.

Bartol. Volcmarus, J. C.

Ejus ac Joannis Wolfgangi Hilleri Diſcurſus & reſponſa juris tria ad quæſtiones in re Monetaria quotidianas I. Quando certus ſpecificę monetę numerus in contentionem venit, an aucto ejus extrinſeco valore tota corpora num-

nummorum ſolvenda II. an certa quidem ſpecies in contractum venerit, quid ſtatuendum. III. An debitor, qui bonam recepit monetam æroſa & vili quę tempore ſolutionis juſta eſt in aucto tamen valore ob reprobam ſolvere queat. Francofurti in octavo anno 1623. apud Joannem Carolum Unckelium. Jam verò ab anno 1615. prodierat Diſcurſus ejuſdem Juridicus de Monetarum ſolutione.

Barraus, ſive, la Barre, Præſes in Electorum, ut vocant, Curia Rothomagenſi.

Traitté des eſpeces de Monnoyes, de la matiere, forme, figure & uſage d'icelles, dedié à Monſieur de Montholon Conſeiller d'Eſtat. Rothomagi apud Joannem Oſmont anno 1622. in 8. cum libro qui inſcribitur, *le Formulaire des Eſleus*, & iterum ibidem anno 1627. in 8.

Beda, Venerabilis dictus, Anglus, O. Benedictini.

Tomo I. operum ejus varii præmittuntur Tractatus, atque inter cæteros: De Arithmeticis Numeris & menſa Pythagorica, de Computo, de Diviſionibus Temporum, de ratione Calculi ubi de Aſſe & partibus ejus, de numerorum diviſione, de loquela per geſtum digitorum, de ratione unciarum, &c. cum Bridferti Commentariis, quæ Lector per ocium conſulet.

Quæ-

Quædam ex iis editæ vidi cum adnotationibus Eliæ Vineti Santonis ad Voluſium, Rhemmium, Priſcianum, &c. Pariſiis anno 1565. in 8. apud Sebaſtianum Nivellium.

Benedictus Arias Montanus, Hiſpalenſis.

Thubalcaim, ſive Tractatus peculiaris de ſacris Ponderibus ac menſuris, de cubito, de Satho, de Siclo, cum Hebraicæ linguæ Idiotiſmis, &c. Vide Tomum Apparatus ſacri ad Biblia Regia Plantiniana 1572. quorum editioni maximam parrem præfuit.

Bernardinus Pratiſvolus, Regienſis.

Conſiderationi del M. *Barnardino Pratiſvoli, Regiano, ſopra l' Aliti gonſo del Segnor Gaſparo Caruſſi, nelle quali con chiariſſime ragioni ſi tratta delle moneie. In Reggio per Flavio è Flaminio fratelli de Bartoli* 1604. folio.

Bernardus Zorbinus.

Traitté ſur le debordement ou ſurhauſſement de la Monnoye, advenu au pays de Provence és années 1590. 1591. 1592. *&* 1593. *avec la reduction & juſte prix qui doit eſtre payé par ceux qui ont emprunté pendant ce temps, par* M. *Bernard Zorbin.*

Bilibaldus Pir-Keimerus, Noricus, Patricius Noribergenſis.

De Priſcorum numiſmatum ad Nurembergenſis Monetæ valorem æſtimatione libellus, Tubingę anno 1533. apud Ubricum Morhardum,

dum, Norimbergę apud Joannem Petreium 1542. in quarto, cum Gabriëlis Byel, Joannis Aquilę & aliorum Tractatibus Monetariis, & in collectione omnium Pirkheimeri operum Francofortensi anno 1610. Consulendas quoque moneo pag. 34. Boyssianę & pag. 440. Budellianę Collectionum de re Monetaria.

Blancus, sive, le Blanc.

Traitté & aduis sur le desordre des Monnoyes & diversité des moyens d'y remedier, par M. L. B. Parisiis anno 1600. in 4.

Advertissement au Roy & à Nos Seigneurs de son Conseil & de ses Estass, pour remedier aux desordres & confusions qui s'exercent à present sur le fait des Monnoyes ayant cours en ce Royaume, selon leur valeur & bonté interieure en poids & loy, avec l'evaluation des poids & trebuchets, par M. *L. B. en suitte de sa remonstrance sur ce sujet.* Parisiis anno 1615.

Cælius Secundus Curio.

De Mensuris Romanorum Tractatus extat à Joanne Hervagio, excusus cum Tito Livio Basil. anno 1549.

Cajus Plinius Secundus.

Libro XXXIII. Historiæ suæ naturalis de Metallis auro, argento, ære, ac monetis multa habet: de ponderibus vero ac mensuris libri XXI. capite postremo.

Caro-

Carolus Molinaus Pariſinus, J.C.

Tractatus de mutatione Monetarum in XI. quæſtiones digeſtus legitur à pag. 475. Budeliani Syſtematis deſcriptus ex collectione Matthæi Boyſſii, qui rectè advertit Tractatum illum nihil eſſe aliud quam extrema XI. capita à XC. ad C. libri Commerciorum & Uſurarum redituumque pecunia conſtitutorum & Monetarum, qui ſeorſim anno 1555. in 4. Pariſiis & alibi atque una cum cæteris ejus operibus excuſus fuit. Gallicè quoque Pariſiis prodiit anno 1556. *Sommaire du livre Analytique des Contrats, Uſures, Rentes, Conſtitutions, intereſts & Monnoyes, par M. Charles du Moulin.*

Chriſtophorus Beſoldus.

Inter cæteros ejus Tractatus Politico-Juridicos non omiſit de Nummis ac re Monetaria in unum plurima pro more congerere.

Claudius Galenus, Pergamenus Medicus.

Ejus nomine inſignitus circumfertur brevis Tractatus de Ponderibus & Menſuris ſæpe recuſus, tum una cum omnibus ejus operibus, tum ſeorſim, interpretibus Andrea Alciato, Michaële Neandro, aliiſque.

Non eſſe Galeni, (qui ſub Severo Imperatore anno Chriſtianæ epochæ ducenteſimo, ut alias in ejus Chronologico Elogio evicimus, diem obiit extremum,) integrum ſaltem tractatum illum, ut modo legitur docet vel ipſa mentio

tio Oribasii in libro quem κϛ' Ἀδαμάντιον scripsisse perhibetur.

Videndus porro ejusdem Galeni Tractatus de compositione Medicamentorum per genera, ubi Andromachum, Heram, Heraclidem, aliosque veteres in pluribus redarguit.

Claudius Salmasius, Divionensis.

In notis ad Historiæ Augustæ scriptores, ad Tertuliaui pallium, ad Solinum, in Confutationibus, in libris de Usuris, Mutuo, Fœnore, ac similibus sæpe veterum Græcorum Romanorumque Rem Nummariam attigit, sed non semper εὐστόχως, ut docent tum Kercoetiani Mastigophori tres valentissimi, tum nuperæ eruditorum Virorum observationes, quas consulat curiosus Lector.

Prodiit nuper Lugduni Batavorum cum aliis Salmasianis edita epistola ad Joannem Walæum ordine 67. in qua de Ponderibus & Mensuris Hebræorum breviter edisserit.

Cleopatra, Ægypti Regina, ut vulgo creditur, vel quemadmodum mutato sexu scribere solet Josephus Scaliger, Cleopatras quispiam.

Libellus de Ponderibus & Mensuris accuratissimè scriptus atque ex ejusdem Reginæ sive scriptoris Cosmeticis, hoc est compositis de munditie & ornatu libris, expressus extat cum seorsim tum una cum Galeni tractatu de Ponderibus

deribus in collectione omnium ejus operum ex versione Andreæ Alciati, Michaëlis Neandri, &c.

Conradus Gesnerus, Tigurinus, Medicus.

Mensuræ apud veteres Græcos & Latinos scriptores usitatæ liquidorum & aridorum ita dispositæ ut quæ sunt majoris ponderis semper præcedant: sic enim veteribus facilius nostræ atque aliarum gentium mensuræ conferentur. Tiguri apud Froschoverum anno 1584. in 8. cum Dominici Maslarii de Ponderibus & Mensuris Medicinalibus, libris tribus, ab innumerabilibus mendis ejus opera expurgatis.

Constans de Silvecane, Præses Curiæ Monetalis.

Extrait des Ordonnances Royaux, concernant l'establissement & jurisdiction des Commissaires de la Cour des Monnoyes, recueilly par M. Constant de Silvecane, President en la Cour des Monnoyes. Parisiis apud Sebastianum Cramoisy, 1652.

Constantinus Monachus, natione Afer, Ordinis Benedictini Congregationis Cassinensis.

De Ponderibus Medicinalibus librum peculiarem scripsisse dicitur à Caspare Wolphio post Simlerum in Epitome Gesnerianæ Bibliothecæ. Vide ejus opera Basileæ excusa, anno 1536. apud Henricum Petri.

Cuthbertus Tonstallus, Dunelmensis in Anglia Episcopus.

Guillelmi Budæi libros de Asse & partibus

ejus in Epitomen redigisse dicitur. Libros certè ejus quatuor de Arte supputandi habemus excusos. Lutetiæ apud Robertum Stephanum anno 1529.

Cyriacus Schreiman.

Proba, hoc est de Ponderibus & libris omnium Metallorum Germanico idiomate, una cum subtilitatibus quibusdam ad Alchymiam & artem Metallicam facientibus. Francofurri ad Mœnum in 4. anno 1578.

Cyriacus Spengemberg.

Tractatus ab eo scriptus Germanicè de bono & malo usu Monetarum editus fuit Francofurti in folio anno 1592. cnm Memoriali Monetarum Tilemandi, ubi agitur de earum materia, forma, valore, &c.

Daniel Angelocrator.

Doctrina de Ponderibus, mensuris, & monetis per orbem omnem usitatis, ex probatissimis quibusque scriptoribus conquisita, examinata, ac in aphorismos & tabellas redacta. Francofurti in 4. apud Godefridum Tampachium anno 1617.

Idem secundam editionem auctiorem atque emendatiorem anno 1628. dedicavit Amstelodamensis civitatis Senatui.

Demetrius Alabaldus.

Quædam de Minutiis: item de Ponderibus & mensuris edidit, impressa Venetiis à Joanne

Tacui-

Tacuino anno 1525. in 4. cum Valerio Probo, Petro Diacono, & aliis quibusdam. Extant quoque in Collectione Auctorum Linguæ Latinæ in unum corpus redactorum à Dionysio Gothofredo apud Genevenses & alibi in 4. editorum.

Didacus Covarruvias, à Leyva, Toletanus, J.U.D. eximius, & Episcopus Segobiensis, supremique Hispaniarum Senatus Præses.

Collatio veterum numismatum cum his quæ modo exponuntur publica & regia auctoritate percussa, extat tum in Collectione omnium ejus operum Lugdunensi 1568. Veneta 1571. Lugdunensi alia 1594. ex Officina Juntarum qua ego usus sum, & aliis, tum in Budelliana Sylloge pag. 578. tum etiam seorsim Francofurti anno 1571. & antea Salmanticæ in Hispania apud Andream à Portonariis.

Ne verò quis erret, monendi sunt Lectores, Tomo XII. Tractatuum juris fol. 220. & apud Matthæum Boyssium excusa fuisse tantum postrema duo capita VII. & VIII. cæteris omissis.

Dinus de Garbo, Florentinus, Medicus.

Tractatus de Ponderibus & mensuris cum ejusdem Chirurgia aliisque opusculis Ferrariæ apud Andream Gallicum anno 1485. in folio, & Venetiis 1536. apud Lucam Antonium Juntam in folio.

Diodorus, antiquus ſcriptor.

De Ponderibus & Menſuris brevis tractatus extat poſt Hippiatrica, ſeu duos de re Venerinaria libros à Joanne Ruellio Sueſſionenſi Medico, Latinitate donatos editoſque Pariſiis.

Non apparet tamen in Græca Hippiatricorum collectine, nec in Manuſcripto noſtro codice optimæ notæ eoque antiquiſſimo, in quo extant quædam ſimilia iis quæ Galeno tribuuntur, quædam etiam ab iis omnino diverſa.

Conradus Geſnerus teſtatur Græcè ſcriptum in Italia aſſervari, ejuſdemque videtur meminiſſe Georgius Agricola in Præfatione in librum de Ponderibus & menſuris.

Dionyſius Godefridus, Procurator Regius in Curia Monetali.

Advis preſenté à la Reyne pour reduire les Monnoyes à leur juſte prix & valeur, empeſcher le ſurhauſſement & empirance d'icelles; par Denis Godefroy Procureur General en la Cour des Monnoyes. Pariſiis apud Petrum Chevalier 1611. in 8.

Dionyſius Petavius, Aurelianenſis, è Societate Jeſu.

S. Epiphanii librum de Ponderibus & menſuris Latinè vertit & doctiſſimis animadverſionibus illuſtravit, quibus ſubjecit diatribam de Folle, de Miliarenſi ac nummorum minutiis. Pariſiis apud Sebaſtianum Cramoiſy & alios 1622. in Folio.

Dioſ-

Dioscorides, Anazarbeus, Medicus.

In Tractatu de Ponderibus qui Galeno tribui solet, post Cleopatræ & Hippiatricorum mensuras extat Dioscoridis fragmentum ex majori opere περὶ μέτρων καὶ σταθμῶν καὶ περὶ μέτρων ὑγρῶν. Sparsim quoque in operibus quæ præ manibus omnium habentur, nonnulla admiscet ad hoc argumentum spectantia, nec omittendi eruditissimi illorum interpretes & Scholiastæ.

Dominicus Massarius, Arcignaneus, Vicentinus.

De ponderibus & mensuris Medicinalibus libri tres ex Græcis Arabicis & Latinis rei Medicæ scriptoribus diligentissimè conscripti. Papiæ apud Bernardinum de Garaldis anno 1516. in folio cum Anglo Benedicto, &c. Tiguri vero anno 1584. in octavo apud Froscoverum cum Conradi Gesneri de eadem re libello, & aliis studio Casparis Wolphii Tigurini in lucem editis.

Eduardus Brerewood, Anglus, Astronomiæ Professor Londini in Collegio Gressamensi.

De ponderibus & pretiis veterum nummorum, eorumque cum recentioribus collatione liber unus. Londini apud Joannem Billium, in quarto anno 1614.

Idem tractatus nuper recusus prodiit in Apparatu ad Biblia Polyglotta Bryani Waltoni, cum Jacobi Tirini de eodem argumento ex variis auctoribus collectione. *Elber-*

Elbertus Leoninus, primarius juris Professor in Academia Lovaniensi, & Cancellarius Ducatus Geldriæ & civitatis Zutphaniæ.

Consilium ejus in materia Monetarum ordine XXXI. Extat cum quibusdam aliis pag. 724. Budelianæ collectionis.

Elias Vinetus, Santo.

In Quintum Rhemmium, Fannium, Priscianum, Bedam atque Volusium notas & emendationes edidit cum seorsim vulgatas Parisiis in 8. anno 1565. apud Sebastianum Nivellium, tum ad calcem libri de re Nummaria à Francisco Hotamanno excusas.

Ipsius quoque Guillelmi Budæi libros V. de Asse & partibus ejus in compendium redegit.

S. Epiphanius, Constantiæ Cypri Episcopus.

Librum edidit de ponderibus & mensuris à Jano Cornario primum, tum à R. P. Dionysio Petavio S. I. Latinitate donatum. Extat Tomo II. operum Epiphanii editionis Parisiensis anno 1622. in folio apud Sebastianum Cramoisy & alios: nam Basileensem apud Robertum Winter, aliasque nunc omitto.

Erycius Puteanus.

Pecuniæ Romanæ ratio ad nostram facillimo calculo revocata. Lovanii ex officina Riviana in 12. anno 1620. Antverpiæ apud Belleros, & Coloniæ apud Conradum Burgenium atque in

eadem

eadem urbe Antverpiensi anno 1628. ad calcem opusculi Claudii Chiffletii de Numismate antiquo in 8.

Ejusdem Erycii Puteani de stipendio militari apud Romanos Syntagma, quo modus ejus hactenus ignoratus constituitur. Lovanii ex eadem officina Riviana 1520. in 12.

Franciscus Aretius, J.C.

Duo ejus in materia monetarum Consilia XI. videlicet & CXII. Budelius edidit cum aliis pag. 679. & sequentibus suæ Collectionis.

Franciscus de Avila.

Tractatus de Monetis anno 1590.

Franciscus Baldus, Advocatus Regius in Curia Monetali.

Raisons de l'Edit & Reglement des Monnoyes du mois de Novembre 1614. *par François le Begue Conseiller & Advocat General de sa Majesté en la Cour des Monnoyes.* Parisiis apud Viduam Nicolai Roffert, anno 16 15. in 8.

Traitté & advis sur les desordres des Monnoyes, & diversité des moyens d'y remedier. Parisiis anno 1600. in 8.

Franciscus Bonafides, Medicus.

Commentarium de ponderibus minoribus & grano scripsisse dicitur Tomo I. suorum operum, quæ Josias Simlerus in Bibliothecæ Gesnerianæ Epitome commemorat quidem, sed nescire se fatetur num divulgata sint. Certè

Joannes Antonides vander Linden in Catalogo de ſcriptis Medicis etiam tertium recuſo, de eo ne verbum quidem.

Franciſcus Broaus, J.U.D. & Profeſſor in Academia Bituricenſi.

Orationem habuit in Auditorio Juris, maxima omnium ordinum frequentia, publicique deinde juris fecit hoc titulo: Parallela legis & Nummi: quibus triplex Juris ſpecies Naturalis, Gentium & Civilis, Philologicè exponitur. Pariſiis apud Mathurinum du Puys anno 1633. in Octavo.

Franciſcus Curtius, Senior, Papienſis, J.U.D.

Tractatus Monetarum extat Tomo XII. collectionis ampliſſimæ Tractatuum utriuſque juris, folio 235. unde in Boyſſianam pagina 60. & in Budellianam pag. 455. Monetarias collectiones derivatus eſt: videndæ quoque operum ejuſdem Juriſconſulti Venetæ editiones.

Prodiit quoque Francofurti apud Nicolaum Steinium anno 1610. in 8. Tractatus, ut dicitur, prope divinus, de jure fiſci & de numiſmatibus.

Franciſcus Garraltus, de Gorgiis, Generalis Præfectus Curiæ Monetalis, tum Franciæ Theſaurarius, &c.

Les recherches des Monnoyes, poids & maniere de nombrer des premieres & plus renommées Nations du

du monde reduites aux Monnoyes, poids, & maniere de nombrer des François, divisées en trois Livres, par Francois Garrault, sieur de Gorges, &c. Parisiis apud Martinum Juvenem 1576. in 8.

Memoires & recueil des nombres, poids, mesures & Monnoyes anciennes & modernes des nations plus renommées, r'apport & conference des unes aux autres, avec une reductian aux Royales de la France, qui sont en usage en la ville de Paris. Lutetiæ Parisiorum apud Jannetum Mettayer 1595. in 8.

Recueil des principaux advis donnez en l'Assemblée de S. Germain des Prez sur le contenu des memoires presentez à sa Majesté estant à Poictiers, portant l'établissement du compte par escus, & suppression de celuy par sols & livres, avec les Paradoxes sur le fait des Monnoyes, par François Garrault Seigneur des Gorges Conseiller du Roy, & General en la Cour des Monnoyes. Parisiis apud Jacobum du Puys, anno 1578. In octavo seorsim, itemque cum libello Joannis Bodini.

Sommaire des Edits & Ordonnances Royaux, concernans la Cour des Monnoyes & Officiers particuliers d'icelles, ensemble les Changeurs, Orfévres, & autres répondans & justiciables de ladite Cour. Turonibus apud Jametum Mettayer 1590. in 8. & iterum Parisiis 1612. in octavo & 1632. apud Jacobum Bessin in 8.

Des Mines d'argent trouvées en France, ouvrage

vrage & Police d'icelles, par François Garrault Sieur des Gorges, &c. Parisiis 1579. in 8.

Franciscus Grimaldetus, Regius in Præsidiali Andegavorum Curia Advocatus.

Des Monnoyes, augment & diminution du prix d'icelles livre unique, par Francois Grimaudet, Advocat du Roy au Siége Presidial d'Angers: Parisiis apud Martinum Juvenem anno 1576. in 8. Itidem apud Hieronymum Marnessium & viduam Guillelmi Cavellat anno 1585. in 8.

Paraphrase des droits, des usures & contracts pignoratifs. Parisiis 1587. in 8.

Item *les opuscules politiques du mesme.* In eadem Parisiensi urbe anno 1580. in 8.

Franciscus Hotomannus Parisinus, I.C.

Liber de re Nummaria Populi Romani, ejusdemque disputatio de Aureo Justinianeo adversus observationem quamdam Jacobi Cujacii libro XIX. de Justiniana Aurei observatione, cum Volusii Meciani, Rhemmii Fannii, & Prisciani Cæsariensis opusculis de Asse, Ponderibus & Mensuris, ac Budæi & Agricolæ breviario de Asse. Genevæ apud Guillelmum Læmarium, anno 1585. in octavo.

Eadem vero disputatio jam ab anno præcedenti fuerat excusa Basileæ in octavo, per Eusebium Episcopium.

Gabriel Byel, Spirensis, S. T. L. & in Schola Tubingensi lector ordinarius, Ordinis

Cleri-

Clericorum in communi viventium.

De monetarum poteſtate ſimul & utilitate libellus aureus auctore doctiſſimo viro Gabriële Byel cum libellis Joannis Aquilæ, Bilibaldi PitKheimeri, & aliorum, editus eſt primùm (ut quidem arbitror, ſaltem priorem hactenus editionem non novi) Norimbergæ apud Joannem Petreium anno 1542. in 4. Deinde initio Collectionis Monetariæ, Matthæi Boyſſii, Coloniæ Agrippinæ anno 1574. in 8. Cumque omiſſus fuiſſet neſcio quam ob cauſam à Budelio & rarò incurreret, recuſus deinde eſt cum libris duobus de re Monetaria Marquardi Freheri, & Nicolai Oreſmii tractatu de Mutationibus monetarum anno 1605. in 4. Lubduni (ſic enim ſcribitur neſcio quis in Germania locus, ne quis paullo quam par ſit argutior erratum hic aliquod topographicum ſuſpicetur) apud Gothardum Vœgelinum.

Gaſpar Antonius Theſaurus, ſeu Teſſaurus, Senator Pedemontanus.

De mutatione ac falſitate monetæ, ſive de augmento, variatione ac diminutione monetarum Tractatus varii ex Bibliotheca Gaſparis Antonii Theſauri, Auguſtæ Taurinorum anno 1609. & anno ſequenti 1610. in quarto. Francofurti apud Jacobum Fiſcherum.

Gaſpar Scioppius, Francus, vir deſultoriæ levitatis.

Sub

Sub Paſchaſii Groſippi larva deliteſcens occurret tibi, Lector, paullo poſt infra v. Joannes Fredericus Gronovius.

Gaſpar Scaruffus, Regienſis.

L'Alitinonfo di M. Gaſparo Scaruffi, Regiano, par fare Ragione è concordanza d'oro & d'argento che ſervira in univerſalo tanto per provedere a gli infiniti abuſi del toſare & guaſtare monete, quanto per regolare egni ſorte di pagamenti, è redurre anco tutto il mondo ad una ſola moneta. Regii in Æmilia apud Hercolianum Bartolum 1582. in folio.

In eadem quoque urbe eodemque anno prodiit:

Breve inſtruttione ſopra il diſcorſo dal mag. M. Gaſparo Scaruffi per regolare le coſe delli denari.

Gaſpar Waſerus, Tigurinus.

De antiquis numis Hebræorum, Chaldæorum & Syrorum quorum ſacra Biblia & Rabbinorum ſcripta meminerunt, libri duo: quibus cum ſacri tum profani Auctores locis innumerabilibus illuſtrantur additis figuris ære expreſſis. Tiguri in officina Wolphiana 1605. in 4.

De antiquis menſuris Hebræorum, quarum ſacra Biblia meminerunt, libri tres; quibus interſperſæ ſunt menſuræ Ægyptiorum, Arabum, Syrorum, Perſarum, Græcorum & Romanorum, quæ cum ipſæ per ſe explican-
tur,

tur, tum per has Hebraicæ. Heidelbergæ apud Gothardum Vœgelinum 1610. in 4.

Gaſpar Wolphius, Tigurinus.

Tabula generalis diverſorum ponderum ac totius ſecundi libri Dominici Maſſarii, Vicentini, de Ponderibus quaſi quoddam compendium deducens ſemper majora in minora, & oſtendens quoties minor in majore contineatur, una cum ejuſdem Abaco, ſive Tabula ponderum & menſurarum, atque Alphabetica enumeratione Virorum illuſtrium ex Bibliotheca Joſiæ Simleri collectorum, qui de ponderum & menſurarum doctrina vel integros libros aut tractatus ſcripſerunt, vel ſaltem obiter aut ſummariè in ſuis ſcriptis hanc materiam attigerunt. Tiguri apud Froſchoverum 1584. in 8. cum Dominici Maſſarii de eodem argumento libris tribus, & Joſiæ ejuſdem Simleri atque Conradi Geſneri quibuſdam Appendicibus.

Georgius Agricola, Kempnicenſis, Medicus ac Philoſophus inſignis.

Libri quinque de Menſuris ac ponderibus, in quibus pleraque à Guillelmo Budæo & Leonardo Portio parum animadverſa diligenter excutiuntur. Pariſiis apud Chriſtianum Wechelum in octavo, anno 1533.

De Menſuris & Ponderibus Romanorum atque Græcorum libri V. De externis menſuris ac ponderibus libri II. Ad ea quæ Andreas Alcia-

Alciatus denuo disputavit de ponderibus & mensuris, brevis defensio lib. I. De mensuris, quibus intervalla metimur lib. I. De restituendis ponderibus atque mensuris lib. I. De pretio metallorum & monetis, pondere, temperatura, &c. libri tres, Basileæ apud Hieronymum Frobenium, 1550. in folio.

Omitto ejusdem Georgii Agricolæ libros de subterraneis Fossilibus, & omni re Metallica cum observationibus Georgii Fabricii, &c. ut moneam Lectores meos quæ mei sunt instituti, ex ejus nimirum operibus de Ponderibus & Mensuris libellum fuisse collectum, & Gallica lingua scriptum Gallicæ Plinii versioni præmissum fuisse in editionibus Lugdunensibus & Parisiensibus, interprete Antonio Pineto, de quo diximus.

Georgius Cassander, Brugensis, Flander.

Supputatio rei Nummariæ Romanorum ac Græcorum ad Monetam Flandricam: Gandavi in 8. editum libellum illum asserit Valerius Andreas Desselius in Bibliotheca sua Belgica, sed annum non adscribit, nisi forte junctus fuerit sententiis selectioribus ex Plautinis Comœdiis collectis, quas ibidem ait editas fuisse eadem forma, anno 1536. typis Jodoci Lamberti.

In editione Parisiensi quæ dicitur omnium operum Cassandri apud Abrahamum Pacard, in

folio

folio 1616. nec ſupputatio illa rei Nummariæ nec ſententiæ illæ Plautinæ apparent.

Georgius Henſchius, Bardfeldenſis, Medicus & Mathematicus Auguſtanus.

De Aſſe & partibus ejus. Auguſtæ Vindelicorum apud Sebaſtianum Mylium typis Davidis Franci. anno 1606. in 8. anno præcedenti eadem forma, De numeratione multiplici vetere & recenti in eadem urbe.

Germanus Conſtant, Iudex Monetalis Toloſæ.

Traitté de la Cour des Monnoyes *& de l'eſtenduë de ſa Juriſdiction, diviſé en cinq parties. I. des premiers Generaux Maiſtres des Monnoyes. II. de leur érection en Chambre des Monnoyes. III. de ſa création en Chambre Souveraine. IV. des Generaux Provinciaux & ſubſidiaires. V. Des Juges Gardes des Monnoyes. Le tout juſtifié par Chartres, Edits, Ordonnances & Declarations de nos Roys, & Arreſts de leur Conſeil, & redigez en ordre Chronologique.* Pariſiis apud Sebaſtianum Cramoiſy an. 1658. in folio.

Guido ſeu Vidus Pancirollus, J. C.

Vide cap. 66. lib. I. Theſauri variarum ejus lectionum.

Guillelmus ſeu Willelmus Antonii Freundeberg.

Vide infra v. Joannes Kitzelius.

Guillelmus Budæus, Pariſinus, Franciſci I. Francorum Regis à Secretis & Conſiliis.

De Aſſe & partibus ejus libri V. Pariſiis in folio, annis 1616. & 1624. apud Jodocum Aſcenſium, Venetiis in Officina Aldi 1522. Coloniæ apud Soterem 1528. in 8. adjecto etiam Breviario per eundem Budæum ſcripto, Lugduni in 8. anno 1542. Denique Pariſiis ab auctore noviſſimè recogniti & locupletati in fol. apud Robertum Stephanum, & Lugduni item apud Gryphium 1550. in 8.

Eidem quoque tribuitur libellus de Moneta Græca, ad Gallicam pecuniam æſtimata.

Plures Epitomen librorum illorum ſcripſerunt, inter quos præcipui numerantur, Cuthbertus Tonſtallus, Elias Vinetus, Staniſlaus Grepſius. &c.

Extat quoque lingua vernacula editus anno 1527. Pariſiis libellus hoc titulo. *Sommaire ou Epitome du livre* de Aſſe, *par M. Guillaume Budé.*

Guillelmus Philander, Caſtilionenſis,

Epitome de ponderibus & menſuris Romanorum, ex libris Georgii Agricolæ. Extat poſt tractatum Franciſci Hotomanni de re Nummaria, & poſt Vitruvii libros de Architectura doctiſſimis ejuſdem Philandri annotationibus illuſtratos, Romæ, Lugduni, Argentinæ, Pariſiis, & alibi ſæpius excuſos.

Guillelmus Rondeletius, Monſpelienſis Medicus.

De ponderibus ſive juſta quantitate & propor-

portione Medicamentorum liber, Patavii, Lugduni, Antverpiæ, atque alibi editus cum aliorum libellis de Dosibus, qui sane ad institutum Bibliothecæ nostræ Nummariæ nihil aut parum admodum conferre videntur, ideoque prætermissi, ac Medicis ac Pharmacopolis relicti.

Hadrianus Junius, Hornanus, Medicus.

Juniores consulant caput unum alterumve Nomenclatoris ejus anno 1567. ac deinceps multis in officinis Urbibusque recusi.

Henningus Gœden, Havelbergensis, J.C.

Consilium ejus LXXVII. quod ad Monetarium negotium spectat, edidit Budelius p.792. suæ Collectionis.

Henningus Rennimannus, J.V.D. & Professor Erphurdiensis.

Decisio controversiæ Monetariæ circa bonitatis in moneta extrinsecæ sive valoris vulgo recepti incrementum & decrementum, cujus id, creditoris an debitoris lucro vel damno, veniat. Erfurti apud Martinum Spangenb anno 1610.

Henricus Bocerus, J. C. & Professor Londinensis.

De Ponderibus & pretiis veterum nummorum eorumque cum veteribus collatione liber unus, sive Tractatus de jure Monetarum, cui adjecta est ejusdem controversiarum Conclusionum Centuria. Francofurti apud Bernerum, anno 1614. & Tubingæ eodem anno.

Henricus Buntingus, Grunoensis, Prædicans in Ducatu Brunswicensi.

De Monetis & mensuris Sacræ scripturæ libellus, Germanica lingua editus Magdeburgi, in octavo anno 1583.

Henricus Howerde, Suriæ in Anglia Comes.

De Ponderibus & mensuris, libros duos confecisse perhibetur à quibusdam. Verum Simlerus ex Joanne Balæo eorum non meminit, docetque decollatum Londini 1547.

Henricus Hornmannus.

Disputatio Monetarum in discussione contentionum crediti & solutionis hoc tempore, inter mercatores & alios qui in foro versantur; valde utilis, per interrogationem & responsionem. Vide pag. 361. Collectionis Boyssianæ & 667. Budelianæ.

Henricus Lorittus, Glareanus à patria Glarona Helvetiorum urbe, vulgo sic dictus.

De Asse & partibus ejus liber. Basileæ anno 1550. apud Isingreinium, in folio.

Videndi quoque ejusdem Commentarii in Caii Suetonii Tranquilli Claudium & Galbam Imperatores.

Henricus Mameranus, Lucemburgensis, J.C.

Priscæ Monetæ ad hujus nostri temporis diversas aliquot nationum monetas supputatio, collecta

collecta ann. 1550. & sequenti anno Coloniæ Ubiorum edita apud ipsum Auctorem, extat pag. 661. Budeliani Syntagmatis.

Henricus Poulain, in Curia Monetali Senator Regius.

Traitté des Monnoyes pour un Conseiller d'Estat. Parisiis 1621. in 4. cum responsione ad librum Dionysii Godefridi.

Quæ verò sequuntur in mss. duntaxat codicibus leguntur, ut audio.

I. Conference des Monnoyes de France, d'Espagne, & d'Angleterre.

II. Autre Conference des Monnoyes de France à celles d'Espagne, & reduction de 24. sortes de poids de plusieurs Royaumes, Principautez & Seigneuries, differents de celuy de Paris.

III. Le prix du marc d'or & d'argent, depuis l'année 1300. jusques en 1614.

IV. De quatre especes de surhaussement: & comment ils adviennent: de quel genre est celuy d'apresent & de la necessité & utilité qu'il y a d'envoyer en Espagne auparavant le Reglement general des Monnoyes de France, presenté à Monseigneur le Chancelier le 7. Fevrier 1615.

Henricus Uranius, Ressensis in Clivia.

De re Nummaria, Mensuris ac ponderibus Epitome ex Budæo, Portio, Alciato, & Agricola concinnata. Coloniæ anno 1569. in 8.

Heron, Alexandrinus, Mathematicus.

Josephus Scaliger in opusculo postumo de re Nummaria, aliique post eum citant Heronis de Ponderibus seu de re Nummaria librum, nondum, quod sciam, typis editum.

Iidem quoque plurimi faciunt fragmentum quoddam ejusdem Heronis à Joachimo Camerario Papebergensi Medico ex codice Budensis Bibliothecæ depromptum.

Hieronymus Cardanus, Mediolanensis, Medicus & Philosophus.

Opus novum de Proportionibus Numerorum, motuum, ponderum, sonorum, aliarumque rerum mensurandarum, in libros V. digestum: De Regulis Algebricis, &c. Basileę 1570. in folio.

Adi quoque, si vacat, nuperam Lugdunensem editionem omnium ejusdem scriptoris operum, in folio decem Tomis.

Hieronymus à Touar.

De Ponderibus Medicamentorum liber. Hispali in Bætica, ex Officina Antoniana anno 1572. in 4.

Iacobus Ælemannus, I. C. & Scabinus Magdeburgensis.

Tractatus de jure, valore, mutatione, reprobatione, solutione & variis monetæ speciebus. Item pœnis falsorum Monetariorum, &c.

Iacobus Bornitius, *I.V.D.*

De Nummis in republica percutiendis & conservandis libri duo, ex ejus Systemate Politico deprompti. Hanoviæ typis Wechelianis 1608. in 4.

Ejusdem Ærarium, sive Tractatus de ærario sacro, civili, militari, communi & sacratiori. Francofurti anno 1612. in 4.

Iacobus le Clerc, Iudex Gardiator, ut vocant, Monetæ Pictaviensis.

Recueil d'aucuns Edits, Déclarations, Lettres patentes & Arrests du Conseil d'Estat & Privé de nos Roys, touchant la souveraineté & Iurisdiction privative & cumulative de la Cour des Monnoyes, Iuges, Gardes, Officiers & Iusticiables d'icelle. Parisiis an. 1635. in 4.

Iacobus Capellus, Minister Calvinianæ sectæ, & Professor Sedanensis.

De Ponderibus, Nummis & Mensuris libri quinque, Francofurti annis 1605. & 1606. in quarto duobus tomis apud Lævinum Hulsium, cum Miscellaneis ad rem Nummariam & Ponderariam pertinentibus.

Iacobus Menocius, *I.C.*

Duo ejus consilia ad rem Nummariam seu Monetariam spectantia libri I. 48. & libri II. 138. edidit Budelius p. 702. suæ Collectionis.

Iacobus de Puteo, *I.C.*

Disputatio in materia Monetaria mutatio-

nis, quæ, teste Simlero, habetur in tractatu Alberti Bruni de augmento, de diminutione Monetarum, de quo supra.

Iacobus Sylvius. Ambianensis, Medicus.

Commentarios scripsit in epistolas Angeli Politiani, ac nominatim in ep. 1. lib. X. ad Franciottum Ursinum, in qua nonnulla ab Angelo de Ponderibus & Mensuris annotata correxit. Parisiis in folio anno 1519. apud Jacobum Ascensium Badium.

Idem libro III. Methodi componendorum Medicamentorum tractat de ponderibus & mensuris, quæ in usu sunt apud Galenum & recentiores Medicos: & in principio Annotationum in Mesuæ Antidotarium, quædam præfixit de mensuris & ponderibus Mesuæ consuetis.

Iacobus Tirinus, Autverpianus, Societatis Iesu Theologus.

In Prolegomenis ad eruditissima Commentaria in sacram scripturam agit inter cætera I. de Antiquis Hebræorum, Græcorum, Romanorum, Ponderibus ac Monetis collatis cum modernis Italorum, Gallorum, Hispanorum, Belgarum, &c. II. de Mensuris seu vasis eorumdem. III. de Mensuris longitudinum, &c. Antverpiæ anno 1632. in folio tribus tomis, apud Martium Nutium.

Eædem observationes extant, tum in Apparatu

ratu Briani Waltoni ad Biblia sua Polyglotta, Londini anno 1659. pluribus tomis excusa, tum in Bibliis, sive quæ dicuntur Magna, quinque Tomis majoribus Parisiis, anno 1644. editis, sive quæ Maxima Versionum & Annotationum appellari placuit, in eadem urbe Parisiensi publicatis, atque in Tomos XIX. distributis apud Dionysium Bechet, Ludovicum Billaine, Antonium Bertier, & Simeonem Piget, an. 1660. neutrubi tamen præfixo ipsius Tirini nomine quod ratio postulabat & summa æquitas.

Iacobus Waræus.

Nonnihil scripsisse dicitur de Monetis, sed non vidi.

Ioachimus Camerarius, Papebergensis, Professor Lipsiensis.

De Numismatis, seu Moneta veterum Græcorum & Latinorum, cum Xenophontis libello de re Equestri Latinè reddito, proprioque ejus Hippocomico. Tubingæ in 8. anno 1539. apud Ulricum Moehardum, deinde anno 1560.

Ioachimus Mynsingerus, *Germanus*, *I. C.*

Observationes ejus ad valorem monetæ pertinentes exhibet Budelius pag. 795. suæ collectionis.

Ioachimus Vadianus, *Helvetius* Medicus.

Epistola ad Rodolfum Agricolam Rhetum juniorem scripta, ubi explicatur locus apud

Plinium de Dodrante & Pygmæis, de longitudine Gabbaris, & quid sit Uncia apud eundem. Extat cum ejusdem Philologi commentariis in Pomponium Melam, Viennæ Austriæ, an. 1518. Parisiis 1530. Basileæ apud Cratandrum, &c.

Ioannes Antonius de Rubeis, Alexandrinus, I. C.

Consilium ejus ordine CXLVIII. quod tractat de Monetis, extat cum aliis pag. 681. Collectionis Budelianæ.

Ioannes Aquila, utriusque Iuris Interpres & Professor Tubingensis.

De potestate & utilitate Monetarum Tractatus ad Joannem Stœfflerinum editus est in 4. Norimbergæ anno 1542. in 4. apud Joannem Petreium cum Gabriëlis Byel & Bilibaldi Pirckheimeri tractatibus, Coloniæ anno 1551. apud Mameranum, p. 10. Collectionis Boyssianæ, & p. 413. Budelianæ.

Ioannes Arphus, Legionensis.

Cuilatador de la plata, oro, y piedras, compuesto por Ioan Arphe de Villafanne natural de Leon, vezino de Valladolid. Madriti in 8. anno 1558. apud Guillelmum Drovy, & postea Vallisoleti apud Alfonsum & Didacum Fernandem Cordubensem, in quarto anno 1572.

Ioannes Bapt. Egnatius, Venetus.

Vide Annotationes in Augustum Suetonii tum seorsim editas, tum in collectione variorum Com-

Commentarii. In vitas XII. Cæsarum.

Ioannes Baptista Villalpandus, Cordubensis, è Societate Iesu.

Post ejus atque Hieronymi Pradi ex eadem Societate Theologi doctissimos in Ezechielem prophetam Commentarios; parte altera Apparatus à pag. 249. Tomi III. extat de Hebræorum ponderibus, numismatis atque mensuris tractatus amplissimus, multisque Mathematicis demonstrationibus munitus, ac tabellis ponderum, proportionum, &c. decoratus, unde alii postea largiter hauserunt. Romæ in folio apud Carolum Villietum, anno 1604.

Ioannes Bodinus, Andegavensis, I.C.

Discours de Iean Bodin sur le rehaussement & diminution des Monnoyes, *tant d'or que d'argent, & le moyen d'y remedier: & response aux Paradoxes de* M. *de Malestroict.* Parisiis 1578. in 8. apud Jacobum du Puys.

Latinè extat redditum hoc opusculum p. 751. Budelliani Syntagmatis hocce titulo donatum; Tractatus de augmento & decremento auri & argenti, & quomodo ei occurrendum sit: quo respondetur Paradoxis Domini de Malestricto, ad Dominum Provost, Dominum de Morsam Regium Præsidem in Curia Parliamenti. An editus sit seorsim, nondum comperi.

Libri sexti de Republica, capite secundo, prolixè agit idem Bodinus de Ærario, & cap. 3. de

re

re Monetaria, quibusque legibus nummorum depravationi occurratur. Prostant ubique libri illius exemplaria Latina, Gallicaque, nec duo mox laudata capita omisit in sua collectione Budelius: vide pag. 734. & sequentes.

Ioannes Buteo, Delphinas.

Inter ejus opuscula extant de libra & statera libellus: alter de fluentis atque mensura: tertius de ponderum inter se congruentium forma: quartus de margaritarum pretio. Lugduni apud Thomam Berrellum 1554. in 4.

Ioannes Caphalus, Ferrariensis, I. C.

In libro I. Consiliorum excusum habetur ordine XXXI. ad rem Monetariam pertinens, pag. 730. Budelianæ collectionis.

Ioannes Camerarius, Dalburgius, Episcop. Wormatiensis.

Scripsisse librum unum de Moneta, sive de origine & ratione Monetæ testatur Josias Simlerus, in Epitome Bibliothecæ Gesnerianæ, sed ubi editus sit ille liber non aperit, nec memini me vidisse uspiam. Eum quoque addit claruisse anno 1490.

Ioannes à Chokier, Patricius Leodiensis & I.V.D.

Tractatus de re Nummaria prisci ævi, quæ collata ad æstimationem monetæ præsentis, ad Historiæ cum profanæ tum sacræ intelligentiam non parum utilis. Leodii apud Christianum Owerx

Owerx 1619. in 8. & anno ſequenti Coloniæ, apud Joannem Kinckium eadem forma: tum 1621. Antverpiæ apud Belleros, niſi forte ſit eadem editio à Bibliopolis, ut ſæpe fit, deformata.

Ioannes Dovet, Dominus de Rom-Croiſſant.

Advis au Roy pour oſter le moyen aux meſchants de contrefaire ſes monnoyes, & dimineur la bonne de ſon poids, &c. *par Iean Doüet Eſcuier*. Pariſiis 1634. apud Joannem Laguehay in 8.

Au Roy ſur le ſujet du rehauſſement de ſes Monnoyes, du mois de Mars 1636. Pariſiis 1636. apud Michaëlem Brunet in 8.

Ioannes de la Haye Pariſienſis, *O. M. Lector Emeritus, Concionator Regius, &c.*

Vide ſupra v. Jacobus Tirinus, cujus Tractatum de Ponderibus, Monetis & Menſuris integrum excudendum curavit in Bibliis Magnis Maximiſque, una cum Chronico ſacro, aliiſque ejuſdem eruditiſſimis opuſculis.

Ioannes Fredericus Gronovius.

Commentarius de Seſterciis, Daventriæ Typis Conradi Thomæi, anno 1643. in octavo. Prima hæc editio plurimum differt ab altera, quæ poſtea prodiit.

Joannis Frederici Gronovii de Seſterciis: ſeu Subſecivorum pecuniæ veteris Græcæ & Romanæ libri quatuor. Acceſſerunt L. Voluſius Mætianus, J.C. & Balbus Menſor, de Aſſe. Item

Item Paschasii Grosippi, hoc est Gasparis Scioppii, Tabulæ nummariæ. Amstelodami apud Elzevirios 1656. in 8.

Ioannes Henricus Alstedius.

Encyclopædiæ libro XIV. & quibusdam aliis in locis tractat de Monetis, Ponderibus & Mensuris: Excusa est duobus tomis in folio, Herbornæ Nassaviorum anno.

Ioannes Kitzelius, I. C. Procancellarius, Academiæ Giessenæ.

Tractatus postumus de jure monetarum, in quo universum monetæ jus controversiis accuratè distinctum ad praxim Hodiernam summo studio & labore accommodatum, atque juxta normam Juris Cæsarei, Pontificii & Pragmaticorum Imperii Romani sanctionum decisum exhibetur, nunc primum in lucem editus, & Notaminum quorumdam utcumque tornatus interventu per Willelmum Antonii Freudeberg. Marpurgi Cattorum, typis & sumptibus Casparis Cherubini an. 1632.

Ioannes Mariana.

Tractatus de Ponderibus & Mensuris, Toleti in 4. anno 1599: apud Thomam Gusmanium, & apud hæredes Joannis Aubrii Francof. 1611. typis Wechelianis in 8.

Ejusdem Disputatio de mutatione Monetæ, in XIII. capita distincta extat cum aliis quibusdam ejus opusculis excusa Coloniȩ, apud Antonium

nium Hieratum anno 1609. in folio; & typis Wechelianis 1611. in 8. Moguntię quoque Typis Balthasaris Lippii anno 1605.

Ioannes Phelippaus, Andegavensis è Societate Iesu.

Quid Ceseph, sive quid Argentei Siclive, aptati ad monetarum nobis cognitarum rationem: & quid etiam Ceseph, Libra & Talentum. Item quid corus & dimidius corus, & quid Gomor in mensura, præsertim Aridorum, tum quid Nebel in liquidorum mensura. Vide versum secundum capit. III. Oseæ prophetæ Commentariis illustrati, in folio anno 1636. Parisiis apud Sebastianum Cramoisy.

Ioannes Regnaudi, Avenionensis, I.C.

Tomi XII. Tractatuum Juris, Gregorii XIII. Papæ jussu, Venetiis anno 1584. excusorum pagina 206. extat Joannis hujus Regnaudi Tractatus de Monetis, & num debeat inspici valor tempore contractus vel solutionis, vel moræ, & pag. 223. de Mensuris, & quorum auctoritate mutentur.

Primus verò ex iisdem Tractatibus habetur pag. 71. Boyssianæ, & pag. 462. Budelianæ Collectionum.

Ioannes Ruellius, Suessionensis, Medicus.

Post Hippiatricorum libros, à se jussu Francisci I. Christianissimi Francorum Regis Latinitate donatos, addidit Diodori antiqui scriptoris

ptoris brevem tractatum de Ponderibus & menſuris Latinè dumtaxat, addiditque ex rei veterinariæ ſcriptoribus pondera & menſuras Galeni. Pariſiis in fol. an. 1550. apud Simonem Colinæum.

Libro I. de natura Stirpium cap. 16. ſcripſit de menſuris, quibus longitudines herbarum demetimur, Lutetiæ 1536. apud Simonem Colinæum, & Baſileæ 1537. apud Frobenium in fol. Additur à quibuſdam etiam Tractatus de rationibus ponderum. Verum illum hactenus non vidi.

Ioannes Vaſquez de Sorna Hiſpanus.

Libro intitulado, Redutiones de oro; y ſenorage de plata con las reglas y tablas generales de lo uno y de lo otro, compueſto, por Ioan Vaſquez de Sorna vezino de la Ciudad de Cadix. Gadibus 1620.

Ioannes Wolgangus Hillerus.

Vide ſupra v. Bartolomæus Volcmarus.

Iordanus Brunus.

De triplici minimo, & menſura. Francofurti anno 1591. in 8.

Iordanus Nemorarius.

Propoſitiones ejus tredecim de Ponderibus, apud Joannem Petreium Norimbergæ excuſæ, an. 1533. aliaque ejus opera ad Mathematicas diſciplinas ſpectantia, noſtri non videntur inſtituti, quemadmodum neque Jacobi Fabri Stapulenſis in eas Commentarii.

Ioſe-

Iosephus Iustus Scaliger, Iulii Cæsaris à Burden filius, Agenni ad Garumnam natus.

De re Nummaria dissertatio: liber postumus ex Bibliotheca Academiæ Lugduno-Batavæ editus à Willebrordo Snellio. Lugduni Batavorum ex officina Raphelengii 1616. in 8.

Iosias Simlerus, Tigurinus.

Vocabula rei Nummariæ ponderum & mensurarum Græca, Latina, Hebraica, Arabica; ex diversis auctoribus collecta & in ordinem Alphabeticum disposita. Tiguri apud Froschoverum anno 1584. in 8. una cum Dominici Massarii libris tribus de eodem argumento,&c. Idem illud Lexicon suppresso ejus nomine prius fuerat editum cum Dictionario Latino-Germanico Joannis Frisii, Tigurini sæpius à Froschovero edito in folio.

S. Isidorus, Hispalensis Episcopus.

Libro XVI. Originum sive Etymologiarum postquam egit de metallis, tribus extremis capitibus disputat de Ponderibus, Mensuris & signis ponderum: superiori verò libro de agris eorumque finibus ac mensuris. Extant libri illi seorsim editi variis in locis atque una cum aliis ejus operibus Lutetiæ Parisiorum annis 1580. & 1602. in folio. Item cum auctoribus Linguæ Latinæ unum in corpus redactis opera Dionysii Gothofredi, J. C. &c.

Iulius Cæsar Bulengerus, Iuliodunensis, è Societate Iesu.

In Imperatore Romano aliisque libris quos edidit; nonnulla identidem habet ad rem nummariam veterem spectantia.

Iulius Pacius, à Beriga, J.V.D.

Tractatus ejus de mutatione Monetarum celebratur à quibusdam, sed non vidi.

Iustus Lipsius, Belga.

De re Nummaria Breviarium: opus postumum cura Joannis Rhodii vulgatum Patavii in 8. 1608. apud Paulum Frambottum.

Lambertus de Vlierden, Leodiensis.

Edicta Nummorum omnium, quorum usus in civitate Leodiensi & vicinis provinciis ab anno 1477. ad usque an. 1623. Leodii eodem anno in 4.

Laurentius Bochellus, Cresspiensis, Valesius, J.C. Parisiensis & in suprema Curia Advocatus.

In Francisci Juris Miscella, atque ut Auli Gellii verbis utar, verè Confusanea Bibliotheca multorum errorum, amplissimo Promptuario nisi quando eruditorum quorumdam virorum opuscula velut quædam inseruit emblemata, de Monetis ac ponderibus veterum recentiorum, queque nummorum plurima congessit, &c. Lebreti in eadem Curia Advocati Regii extant quædam de eodem argumento actiones forenses,

ses, &c. Bibliotheca verò illa Gallicè tribus Tomis excusa est Parisiis in folio.

Laurentius Ioubertus, è Valentia, Segolaunorum ad Rhodanum urbe, Monspeliensis Medicus.

Ponderum & mensurarum usitatiorum nomenclaturæ & notæ cum ejus Pharmacopœa & aliis Tractatibus Tomo I. operum ejus Latinorum. Lugduni apud Stephanum Michaëlem in folio anno 1582. & Francofurti apud Andreæ Wecheli hæredes anno 1599. Primum vero edita fuit illa Pharmacopœa, Lugduni in 8. an. 1579. apud eundem Michaëlem, opera Joannis Pauli Zangmaisseri.

Laurentius Palmyrenus.

Ejus Orthographia anno 1573. in octavo edita est Valentiæ in Hispania cum libello, cui hic præfigitur titulus:

Sylva de vocablos y phrases de moneda medidas comptar y vender para los ninnos, de Grammatica Laurentii Palmyreni tertia editio.

Leonardus Portius, sive de Portis, J.C. Vincentinus.

De Sestertio, pecuniis, ponderibus & mensuris antiquis libri duo. Prima editio ipso adhuc vivente auctore cum Egnatii ad Lectorem epistola, nec anno nec loco adscriptis, in quarto, visa est mihi alias in Bibliotheca Raphaëlis Tricheti Fresnei. Incidit quoque in manus

meas Basilienſis in quarto, apud Joannem Frobenium non deſignato anno. Extat præterea Colonienſis anni 1551. apud Henricum Mameranum cum quibuſdam aliis.

Lucas Patus, Romanus, I. C.

De Menſuris, & ponderibus Romanis, & Græcis cum his quæ hodie Romæ ſunt collatis libri quinque, cum ejuſdem Variarum Lectionum libro unico, qui ſextus numeratur. Venetiis 1573. in 4.

Lucius Apuleius, Madaurenſis, Afer.

De ponderibus & menſuris ac ſignis cujuſcumque ponderis liber è Græco, Latinus factus per Joannem Baptiſtam Nicolaum, cum libello de notis ſeu ſignis vel characteribus ponderum & menſurarum Incerti Auctoris. Vide ſupplementum operum Joannis Meſſuæ Damaſceni. Venetiis apud Valgriſium anno 1575. in folio, & ibidem apud Juntas 1589. & 1623. in folio. Gaſpar Wolphius Apulienum ſeu Apulium quemdam vocat, nec videtur tribuere Madaurenſi.

Lucius Macianus.

Vide Voluſius.

Ludovicus de Alcazar, Hiſpalenſis, Societatis Ieſu.

Poſt ampliſſimos in Apocalypſim D. Joannis Commentarios ſubjecit Veſtigationem veritatis in ſacris Ponderibus ac menſuris, Propoſitionibus

nibus 24. constantem, cum Synopsi Hebraicorum ponderum & mensurarum. Antverpiæ apud hæredes Martini Nutii 1619. in folio.

Ludovicus Cellotius, Parisinus, Societatis Iesu.

Numismatum veterum ad Gallicam pecuniam reductorum ex Budæo tabula aucta, distincta, interpolata. Flexiæ in charta expansa, apud Ludovicum Hebert 1622. Brevior hæc eadem Tabella prius in eadem urbe jam prodierat apud Jacobum Rezé, hoc titulo: Numismatum antiquorum ad pecuniam Gallicam reductio.

Ludovicus de Chabans.

Raisons pour monstrer, que l'Edit nouvellement fait sur les Monnoyes est juste, & qu'il est au soulagement du peuple: par Louys de Chabans. Parisiis 1609. in 8. apud viduam Nicolai Ruffet.

Apologie de l'Edit des Monnoyes: ou refutation des erreurs de Maistre Guillaume & de ses adherants, par Louys de Chabans Sieur du Maine. Parisiis in octavo, anno 1610. apud viduam Nicolai Roffet.

Ludovicus Gardinius.

Remedium erroris in ponderibus Medicis. Duaci apud Petrum Auroy 1631. in 12. cum ejusdem Tractatibus de Medicamentis purgantibus & contra pestem.

Ludovicus Hullin, Senator Aurelianensis.

Le rapport des poids & Monnoyes des anciens,

aux nostres ; & maniere de compter & nombrer en iceux, par M. Louys Hullin, Conseiller en la Prevosté d'Orleans. Aureliæ ad Ligerim in octavo, anno 1585.

Ludovicus Romanus, J. C.

Consilium ejus XXIII. de re Monetaria extat pag. 683. Collectionis Budelianæ.

Ludovicus Savot, Medicus Parisiensis.

De ejus erudito opere diximus supra, Parte prima hujus Bibliothecæ Nummariæ, quam consule.

Ludovicus Servinus, Advocatus Regius in Senatu Parisiensi.

Sur l'exposition des Monnoyes fabriquées en la Souveraineté de Dombes, Plaidoyer XVIII. *du* III. *Volume de ses Plaidoyers imprimez à Paris.*

N. Dominus de Malestricto.

Deux Paradoxes du Seigneur de Malestroict, Conseiller du Roy & Maistre ordinaire de ses comptes, sur le fait des Monnoyes, presentez à sa Majesté *au mois de* Mars 1566. *avec la Refutatièn, par Jean Bodin.* Parisiis apud Jacobum du Puys, anno 1578. in 8.

Paradoxa eadem cum Bodini responso, Sermone Latino expressa habentur pag. 751. & sequentibus Budelianæ Collectionis.

M*ammes Giffe, Lingonensis.*

Tariffe & concordance des poids de 22. *Provinces, les plus pratiquez au temps present par les Marchands*

chands François, Allemans, & plusieurs autres. Lugduni in 8. apud Carolum Pestrot 1571.

Manlius Theodorus.

Extare dicitur in membranis Manlii cujusdam Theodori libellus de ponderibus & mensuris. Vide pag. 198. Speciminis novæ Bibliothecæ mss. librorum.

Marcus Antoninus Coccius, Sabellius.

Vide Commentarium ad Augustum Suetonii Tranquilli.

Marcus Antonius Tartarus.

Dichiaratione de l' raccordo di Marc-Antonio Tartaro in materia di Monete raccordate & publicate à sua serenita con le risolutioni raccontate in dialogo delle oppositioni & quesiti, che potessero esser fatti contra esso raccordo. Patavii apud Gasparum Crivellatum 1617. in 4.

Marianus Socinus, J. C.

De re Monetaria Consilium CXLV. ex volumine I. descriptum, inseruit collectioni suæ Budelius pag. 790.

Marinus Mersennus, Cenomanensis, Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula.

Tractatus de Mensuris, Ponderibus atque Nummis tam Hebraicis quam Græcis & Romanis ad Parisiensia expensis. Vide initium libri cujus titulus est: Cogitata Physico-Mathematica, &c. Parisiis apud Antonium Bertier 1644. in 4.

Marquardus Freherus, Consiliarius Comitis Palatini ad Rhenum.

De re Monetaria veterum Romanorum & hodierni apud Germanos Imperii libri duo, cum Nicolai Oresmii & Gabriëlis Byelii Commentariis quos notis locupletissimis illustravit. Lubduni apud Gothardum Vœgelinum 1605. in 4.

Ejusdem extat, de Verbis Domini Jesu: Date Cæsari, quæ sunt Cæsaris; & quæ sunt Dei, Deo; sermo Votivus Theolog-historicam ejus loci explicationem continens. Heidelbergæ apud Christophor. Leonem anno 1598. in 4. Anno quoque sequenti in eadem urbe excudendum curavit hoc titulo: De Numismate Census à Pharisæis in quæstionem vocato Dissertatio Theolog-historica, editio auctior in 4. apud Andream Cambierum an. 1599.

Martinus Garratus. Laudensis, J.U.D.

Tractatus de Monetis habetur Tomo XII. Collectionis Tractatuum Juridicorum jussu Gregorii XIII. Pontificis publicatæ, pag. 203. tum pag. 36. Boyssiani & pag. 445. Budeliani Syntagmatum Monetariorum.

Martinus Gregorius, Turonensis Medicus.

Traitté des poids & mesures avec la composition des medicamens, prise de Galien.

Matthæus Boyss, Legum Licentiatus.

Tractatus varios atque utiles de Monetis, earumque mutatione ac falsitate, in gratiam studio-

ſtudioſorum ac practicorum collegit, & brevibus ſcholiis explanavit, præfixa ad Reinerum Budelium epiſtola, Coloniæ in 8. anno 1574. apud Theodorum Baumium. In ea vero Collectione reperiuntur Gabriël Biel, Joannes Aquila, Pirckheimerus, Garratus, Joan. Regnaudi, Brunus, Hornomannus, Molinæus, Covarruvias & Collegium Papienſe, quos omnes poſteá, excepto neſcio quam ob cauſam Biele, ſuam in Syllogem tranſtulit Budelius.

Matthæus Contius, Paſtor Lechenſis.

Encomium artis nobiliſſimæ numiſmata feriendi Latinè & Germanicè decantatum 1619.

Matthæus Hoſtus, Germanus.

De numeratione emendata veteribus Latinis & Græcis uſitata in 8. Antverpiæ apud Chriſtophorum Plantinum anno 1580.

Hiſtoria rei Nummariæ libris quinque, in quibus continetur exquiſita nummorum, & externorum inter ſe & cum præcipuis nummis Germanicis collatio. Francofurti ad Oderam ſive ut alii vocant Marchionum anno 1586. in 8. duobus tomis apud Andream Eichorn.

Alii in tres Tomos diſtribuunt hoc ordine: Primus continet Hiſtoriam rei Nummariæ veteris, Romanæ, Græcæ, Hebraicæ & Externæ: Secundus, libros tres de veteribus ponderibus & menſuris intervallorum Romanis, Græcis, Hebraicis & Externis: Tertius opuſ-

cula quædam varia raræque eruditionis plena, ideoque lectu dignissima.

Melchior Goldastus, Haimensfeldius, Consiliarius Holsato-Scaurenburgicus.

Catholicon rei Nummariæ, sive leges Monarchicæ de rebus Nummariis & pecuniariis, quotquot ab orbe condito ad annum Christi 1620. in quatuor Mundi Monarchiis latæ & promulgatæ sunt. Francofurti, apud Rulandios, 1620. in 4.

Accessit Chronologia Auctorum, qui de re Monetaria tractatus instituerunt, inde à Nativitate Christi usque ad annum 1620.

Pag. 140. libri illius observat Basileenses ad Rhenum in Helvetiis, populos nondum Luthero Zuinglianæ hereseos pestilentissima lue infectos monetam cudisse anno 1521. cum hac Epigraphe Catholico-Christiana: OS. MARIA ORA PRO NOBIS. MONET. NOVA AUREA CIVIT. BASIL.

Michael Neander, ex valle Ioachimica, vir quidem doctus, sed Lutheri sui insano amore perditus καὶ ὄντως λυθηρομανῶν.

Synopsis mensurarum & ponderum, ponderationisque mensurabilium secundum Romanos, Athenienses, Georgos & Hippiatros, ex præstantissimis Auctoribus hujus generis contracta. Accesserunt quæ apud Galenum hactenus extabant, de ponderum & mensurarum

ratione

ratione vehementer depravata, nunc Græcè & Latinè multo correctiora. Baſileæ apud Joannem Oporinum 1555. in 4.

Milo de Norry, Carnotenſis.

Arithmetique contenant la reduction, tant de toutes eſpeces de Monnoyes *ſervans à faire tous payemens & receptes, que des autres braſſes, cannes, palmes, poids, & autres meſures de pays à autre: la forme de l'achapt, vente & diſtribution de toute ſorte de* Marchandiſe*, tant en gros qu'en deſtail. Avec la maniere univerſelle des remiſes, traittes & retours des changes, enſemble leurs differences des* Monnoyes *de France, Flandres, Angleterre, Eſpagne, Italie, Allemagne, que pays de Levant: le tout par une pratique briefue & facile.* Pariſiis in 4. apud Ægidium Gourbin, anno 1574.

Nicandri, Colophonii Poëtæ Theriacon & Alexipharmacon auctoris Scholiaſtæ Græci.

Curioſis Lectoribus multa ad intelligentiam veterum ponderum ac menſurarum ſubminiſtrabunt Interpretes illi Anonymi, quorum ſcholia cum utroque illo poëmate edita ſunt, Coloniæ 1530. in 4. & Pariſiis in 4. anno 1577 &c.

Extat & ejuſdem Nicandri de ponderibus & menſuris liber, inquit, qui ad Joannis Sambuci Medicorum Icones brevem explicationem, ſive Indiculum adjecit. Verum is in manus meas noticiamve nondum venit.

Nico-

Nicolaus Briot, Monetalis Sculptor.

Raiſons de Nicolas Briot, Tailleur & Graveur general des Monnoyes *de France; pour rendre & faire toutes les* Monnoyes *de ce Royaume, à l'advenir uniformes & ſemblables, & faire ceſſer toutes les falſifications, déguiſemens, rongnemens & affoibliſſemens des monneyes: comme auſſi.*

Les remonſtrances faites par la Cour des Monnoyes au Conſeil d'Eſtat de ſa Majeſté, contre la nouvelle invention d'une preſſe ou machine pour fabriquer les monnoyes, propoſée par Nicolas Briot. Pariſiis anno 1618. in 4.

Nicolaus Coquerellus, Generalis Monetarius.

Diſcours de la perte que les François reçoivent en la permiſſion d'expoſer les Monnoyes *eſtrangeres, & l'unique moyen pour empeſcher que les bonnes & fortes monnoyes à fabriquer aux coins & armes du Roy, ne puiſſent eſtre à jamais falſifiées, rognées, ſurhauſſés de prix, ny tranſportées hors le Royaume, par* M. *Nicolas de Coquerel Conſeiller du Roy & General en la Cour des* Monnoyes. Pariſiis apud Franciſcum Jacquin 1608. in 8.

Advertiſſement pour ſervir de reſponſe au diſcours n'aguéres publié ſur le fait des Monnoyes, *par Nicolas de Coquerel.* Pariſiis 1609. in 8. apud Nicolaum Buon.

Evaluation de l'or & de l'argent & nouveau prix de monnoye, pour empeſcher que les Monnoyes *de France ne puiſſent eſtre à jamais ſurhauſſées de*

prix,

prix, rognées, falsifiées & transportées hors le Reyaume. Parisiis anno 1609. in octavo, apud Franciscum Jacquinum.

Veritable rapport des Conferences tenues à Paris, & Fontainebleau, pour remedier aux desordres des Monnoyes, &c. par M. *Nicolas de Coquerel.* Parisiis apud Joannem Millot 1610. in 8.

Les causes principales du surhaussement des Monnoyes de France & la maniere d'y remedier, à la conservation des Finances du Roy & du Royaume, presenté à la Reyne, par Nicolas de Coquerel. Parisiis anno 1612. in octavo, apud Viduam Nicolai Roffert.

Seul & unique moyen proposé & presenté au Roy, pour conserver les richesses de ses sujets, & bannir à jamais de ses Royaumes les faux monnoyeurs, rongneurs & billonneurs, par M. *Nicolas de Coquerel, &c.* Parisiis in 8. anno 1614. apud Franciscum Jacquinum.

Moyen *d'enrichir la France de la dépouille des Indes, d'augmenter les Finances du Roy, & d'asseurer les biens de tous ses sujets par la reformation des desordres qui sont és monnoyes de France,* Parisiis in 8.

Response du Sieur de Coquerel à deux propositions du surhaussement du marc d'argent le Roy: la premiere de 37. sols 2. d. avec peu de frais pour la dépense de la monnoye: la seconde de 45. sols aux fraix de $\frac{1}{12}$ de la monnoyes à faire.

Exa-

Examen d'un advis presenté au Conseil de sa Majesté, dés le mois de Janvier 1621. *pour la reformation des* Monnoyes, *par Nicolas Briot, composé par le mesme Sieur de Conquerel.*

Nicolaus Everardus, Middleburgicus, Præses Mechlimensis Senatus.

Duo ejus consilia in negotio Monetarum, LXXVIII. & CV. cum quibusdam aliis edidit Reynerus Budelius, pag. 689. suæ Collectionis.

Nicolaus Oresmius, Decanus primùm Rothomagensis Ecclesiæ, deinde Lexoviensis Episcopus, Caroli V. Francorum Regis cognomento Sapientis Preceptor, qui vivebat adhuc anno 1378.

Liber de origine & potestate, necnon de mutationibus monetarum extat cum aliis ejusdem opusculis in veterum Patrum Parisiensibus Bibliothecis, opera Margarini Bignæi editis, in Coloniensi, &c.

Seorsim verò idem Tractatus excusus fuit Lubduni, apud Gothardum Vœgelinum, an. 1605. in 4. cum libris duobus de re Monetaria, Marquardi Freheri & Gabriëlis Byel succincto tractatu, deinde Helmstadii, anno 1622. apud Zachariam Rab opera Joannis à Fuchre.

Oribasius, Sardianus Medicus, aut quis alius ejusdem cum ipso nominis,

Fragmentum ex Oribasii libro κγ́ A'δυμαίλου (Alciatus vertit secundum, Neander verò adversus

versus Adamantium) citatur in Tractatu de Ponderibus & mensuris, sive Collectaneis illis quæ vulgo Claudii Galeni nomen præferunt.

Consulenda verò imprimis ejusdem doctissimi Medici Synopsis libri II. cap. 58. ad Eustathium filium, ubi ponderum & mensurarum ratio redditur.

Papiense Collegium.

Consilium in materia augmenti Monetarum, factum per excelsum Collegium Pagiense extat Tomo XII. pag. 218. Collectionis Tractatuum Juris, quæ Gregoriana dicitur, tum apud Boyssium, pag. 167. & apud Budelium, pag. 465.

Paulus, Ægineta, Medicus.

De Ponderibus & mensuris, Jano Cornario Zuiccamiensi Medico interprete, cum sex Aëtii Amideni Sermonibus. Basileæ, in officina Frobeniana, anno 1533. in folio; & in integris omnium ejus operum editionibus, de quibus alias. Consule libri VII. caput 28.

Paulus Eberus.

Vocabula rei Nummariæ, ponderum ac mensurarum Græca, Latina Hebraica collecta ex Budæo, Camerario, & optimis auctoribus; cum appellationibus quadrupedum, insectorum, volucrum, piscium, frugum, leguminum, olerum. Lipsiæ in octavo, anno 1564. & prius Wittembergæ, anno 1556. pariter in 8.

Pe-

Petrus Andreas Matthiolus, Senensis, Medicus Cæsareus.

Mensurarum ac ponderum typos ad Dioscoridis mentem, ex Claudio Galeno edidit in suis Commentariis ad libros sex Dioscoridis Anazarbei de materia Medica, sæpissimè Venetiis ex alibi excusis. Videnda præ cæteris editio Francofortensis apud Nicolaum Bassæum in folio an. 1598. cura Gasparis Bauhini publicata.

Petrus Ciacconius, Toletanus.

De ponderibus Mensuris & Nummis atque in Columnæ Rostratæ quæ Romæ visitur Inscriptionem opuscula. Romæ ex Typographia Vaticana in 8. 1608. necnon superioris sæculi anno 86.

Petrus Gassendius, Diniensis Præpositus.

In Appendice Tomi III. de Philosophia Epicuri extat cum aliis Abacus Sestertialis, sive de Sestertiis moneta nostra Gallica expressis brevis sed accuratissimus tractatus.

Petrus Olandt, Everdosensis, Franco.

Disputatio de Monetis & re Nummaria ad sacri Romano-Germanici Imperii usum accommodata & Reverendissimo Illustrissimoque D. Joanni Godefrido Bambergensi & Wirceburgensi Episcopo Franciæ Orientalis. Duci S.R.I. Principi inscripta, quam præsidente D. P. Papio J.V.D. defendendam suscepit M. Pet. Olandt, &c. Wirceburgi typ. J. Wolmari 1622.

Pe-

Petrus Petit, Boius. Monſlucienſis.

Reduction, rapport ou raiſon des poids, des meſures, & pieds de divers lieux d'Europe, d'Afrique, & d'Aſie avec les poids, meſures & pieds de Paris : aprés l'Avantpropos du liure intitulé l'Uſage ou le moyen de pratiquer par une ſeule regle toutes les operations du Compas de Proportion. Pariſiis in 8. 1634. apud Melchiorem Mondiere.

Petrus Poſſinus, Narbonenſis Societate Jeſu.

Diſſertatio brevis de re Nummaria legitur poſt ejus Orationes Toloſę editas in 8. an. 1654 apud Franciſcum Boude.

Philibertus Monetus, Allobrox è Societate Jeſu.

Abacus Romanarum rationum, hoc eſt de Nummariis, de menſurarum ponderumque notis, de denariaria & ſeſtertiaria ratione, de proportione veterum recentiorumque nummorum atque de talento Nummario ponderarioque Commentariolus. Lugduni anno 1618. in 8. apud Ludovicum Muguetum.

Ejuſdem quoque Auctoris eſt, quamquam nomen non præferat, Tabella in folio expanſo hoc titulo: Veterum nummorum ad recentes Francicos proportio: Lugduni apud Joannem Abel an. 1617.

Philippus Beroaldus, Bononiensis.

Vide Commentarios ejus ad Augustum Suetonii.

Philippus Melanchthon, Brettanus, hæreticus sat omnibus notus.

Vocabula Mensurarum & rei Nummariæ, cum interpretatione Germanica, Basileæ apud Hervagium edita fuisse didici ex Symlero. Vidi ego quoque excusa 1529. in 8. apud Petreium: verum absque interpretatione Germanica.

Vocabula rei Nummariæ ponderum & mensurarum Græca, Latina, Hebraica, quorum intellectus omnibus necessarius est, collecta ex Guillelmi Budæi, Joachimi Camerarii & Philippi Melanchthonis annotationibus in 8. Witebergæ apud Joannem Cratonem anno 1556. Eadem quoque memini vidisse me impressa typis Lipsiæ in officina Vœgeliana anno 1564. in 8.

Philippus Pigafetta.

Della grandezza di Roma di Giusto Lipsio libri IV. volgarizati da Filippo Pigafetta, con tre discorsi, l'uno de Sestertii antichi, l'altro del cadimento de gli Imperii, & terzo delli Ponti di Roma. Romæ anno 1600. in 8.

Pontus Heuterus, Delfius, Præpositus Arnhemensis.

Monetæ veterum æreæ, argenteæ, aureæ,

quæ

quæ olim apud Hebræos, Græcos & Latinos, præcipuè in usu fuit cum nostri sæculi, anni à Christo nato CIↃ IↃ CX. inter Europęos Christianos maximè usitata, analogica Comparatio; & de mensuris longitudinum veterum in faciendis itineribus. Prodiit primo anno 1600. in 4. apud Joannem Kierbergium cum libris duobus de Veterum ac sui ævi Belgio, &c. Deinde una cum omnibus ejus operibus, in folio. Lovanii an. 1649. apud Judocum Coppenium.

Priscianus, Cæsariensis Grammaticus.

Tribuitur illi liber ad Symmachum, de figuris & nominibus numerorum, & de nominibus & mensuris ponderum, ubi inter cætera plurimi faciendi sunt fragmenta Varronis ex libro quarto de Lingua Latina & Didymi ex libro de Analogia apud Latinos, &c.

Extat cum Eliæ Vineti Santonis Annotationibus, post Francisci Hotomanni librum de re Nummaria, & Parisiis anno 1565. apud Sebastianum Nivellium, in octavo. Absque illis verò sæpe sæpius excusus est libellus ille Parisiis, Coloniæ, &c. sed pręcipue consulenda editio Grammaticorum Latinorum, studio Elię Putschii, Hanonię typis Wechelianis anno 1605. in 4. duobus Tomis.

Quintus Fannius.

Vide Rhemmius.

Reinerus Budelius, Ruremondanus, J. C. & Electoris

ctoris Coloniensis, Monetarum tam Rhenensium quam Westfalicarum Archiepiscopalium Præfectus.

De Monetis & re Nummaria libri duo: quorum primus artem cudendę monetę: secundus vero quæstionum Monetariarum decisiones continet.

His accesserunt Tractatus varii atque utiles, necnon Consilia singularesque Additiones, tam veterum quam neotericorum Auctorum, qui de Monetis earumdemque valore, liga, pondere, potestate, mutatione, variatione, falsitate ac similibus scripserunt. Sunt autem ii de quibus sigillatim jam monuimus suis locis.

Albertus Brunus, Joannes Aquila, Bilibaldus Pirkeimerus, Martinus Garatus, Franciscus Curtius, Joannes Regnaudi, Collegium Papiense, Carolus Molinæus, Didacus Covarruvias, Henricus Mameranus, Henricus Hornmannus, Franciscus de Aretio, Antonius Rubeus, Ludovicus Romanus, Nicolaus Everardus, Jacobus Menochius, Elbertus Leovinus, Joannes Cæphalus, Marianus Socinus, Henningus Gœden, Joannes Bodinus, D. de Malestricto, Joachimus Mynsingerus, &c. Coloniæ Agrippinæ apud Joannem Gymnicum anno 1591. in 4.

Q. Rhemmius Fannius Palæmon, vel ut aliis scribitur Remus, seu Remmius Favinus,

Medi-

Medicus, natione, ut addunt, Vicentinus.

Carmen de Ponderibus & menſuris, veterum mutilum illud quidem atque imperfectum hactenus ſæpe excuſum fuit in Poëtarum Corpore & Choro, ut vocant, Genevæ, & Lugduni in 4. cum Cornelii Celſi opuſculis, Samonici Sereni poëmatio, aliiſque, cum Poëmatis veterum à Pithœo publicatis Lutetiæ anno 1590. poſt tractatum Lucæ Pæti, poſt librum Franciſci Hotomanni, cum Eliæ Vineti Commentariis, & cum iiſdem apud Sebaſtianum Nivellium 1565. in 8. Pariſiis cum Priſciano, Beda, Voluſio, &c.

Robertus Cænalis, Epiſcopus Abrimenſis, Theologiæ Doctor ordine & Origine Pariſienſis.

De vera menſurarum ponderumque ratione opus de integro inſtauratum, & jam tertio auctum & recognitum ab Auctore cum Paralipomenis quibuſdam, Pariſiis apud Joannem Roigny 1547. in 8. Secunda editio apud eundem Typographum prodierat. Prima mihi ignota, niſi forte hunc prætulerit titulum, quem alicubi reperi: Roberti Cænalis Regienſis de liquidorum leguminumque menſuris, ex variis Sacræ ſcripturæ & Auctorum veterum ac recentiorum locis congeſtæ obſervatiunculæ. Pariſiis apud Robertum Stephanum 1532. in 4.

Romanus Bocchius.

Romeo Bocchi della giusta universal misura & suo typo. Tomo primo intitulato, Anima della moneta. Tomo secundo intitulato, Corpo della moneta. Venetiis apud Joannem Baptistam Coittum 1611. in 4.

Ruffus, nescio quis.

Traitté des monnoyes & alleages d'or & d'argent, par M Roux. Parisiis in 4.

Saladinus de esculo, Medicus.

De dosibus & ponderibus, ac de eorum nominibus & differentiis. Vide particulam tertiam Compendii Aromatariorum cum Joannis Mesuæ operibus excusi Venetiis annis 1527. & 1581. in folio, in officina Juntarum.

Judicium ejusdem de ponderibus medicinalibus extat initio Onomastici sive Lexici Medicinæ simplicis Othonis Brunsfeldii Moguntini. Argentinę annis 1534. & 1543. ibidem apud Joannem Schottum in folio.

Scipio Gramontius, à S. Germano, Regi à Secretis.

Le denier Royal: Traitté curieux de l'or & de l'argent, par Scipion de Gramont, Sieur de S. Germain Secretaire de la Chambre du Roy. Parisiis apud Tussanum du Bray 1620. in 8.

Sebastianus Gonzales de Castro, Madritensis, Monetarius Cæsar-Augustæ in regno Aragoniæ.

Declaration del valor de la plata, ley y peso de las

las Monedas antiquas de plata ligada de Castella y Arragon, y la quarta forma que se ofrece para moneda Provincial reducida à la antiqua de estro Reyos y consumo de los ochanos gordos y Caldetilla sin perdida de la Real hazienda, ni de la de estros Reynos. Madriti an. 1658. in 4. apud Didacum Diaz de la Carrera Typographum Regium.

Severinus Delubac, Mathematicus Romanensis in Delphinatu.

Tabulam legitimę hęreditatis ab eo scriptam Gallicè vidi impressam Lugduni 1575. in 8. apud Benedictum Rigaud.

Soranus, Ephesius, vetus Archiater.

Capite 22. Isagoges in Artem medendi breviter agit de mensuris & ponderibus Edita fuit Basiliæ an. 1528. in folio, studio Albani Torini Vitudurensis cum Oribasii Sardiani fragmento de victus ratione, Plinii Valeriani (non ut quidam voluerunt Caii Plinii Secundi Historiæ naturalis scriptoris) de re Medica libris quinque, L. Apuleii Madaurensis de herbarum virtutibus & libello de Betonica quem alii tribuunt Antonio Musæ, &c.

Stanislaus Grepsius, Polonus.

Epitome de ponderibus & mensuris, quæ apud profanos leguntur auctores ex Guillelmo Budæo potissimum desumpta. Item de multiplici siclo & talento Hebræorum ac de mensuris Hebraicis tam aridorum quàm liquidorum.

Ant-

Antverpiæ apud Christophorum Plantinum anno 1568. in 8. Porro sua præfatione invehitur in Georgium Agricolam jure, an injuria, viderint eruditi.

Theodorus de Mayerna Turquetus.

Traitté des Monnoyes.

Rotomagi anno 1642.

Thomas Turquamus, Generalis Monetarius.

Remonstances faites au Parlement de Dijon, le 10. Septembre 1573. par M. Turquam General des Monnoyes, Commissaire député par sa Majesté, pour l'execution du décry des especes de billon estrangeres, qui s'exposent au Duché de Bourgogne. Parisiis apud Joannem Dallier in 8. an. 1573.

Advis donné, par Thomas Turquam en une assemblée faite à Paris au mois de Septembre 1577. par devant Monsieur le Cardinal de Bourbon pour deliberer sur les memoires presentez au Roy, afin d'abolir le compte à sols & livres, & doresnavant faire tous contrats & obligations à escus. Parisiis apud eundem Joannem Dallier in 8. an. 1578.

Tillemannus Frisius.

De re Nummaria libros quatuor Germanicè scripsit, ubi de monetarum materia, valore, &c. impressos Francofurti ad Mœnum anno 1592. in folio.

Vide supra v. Cyriacus Spengembergus.

L. Volusius Matianus, quem quidam nominant Melianum Volusianum.

Assis

Aſſis diſtributio ac vocabula & notę partim in rebus pecuniariis pondere, numero, menſura, ſeorſim editus eſt. Pariſiis in 8. apud Philippum Roullium & Sebaſtianum Nivellium anno 1565. in 8. cum Scholiis Eliæ Vineti. Item Poſt Codicem Theodoſianum Baſileæ, Lugduni ac Pariſiis editum, poſt tractatum Franciſci Hotomanni de re Nummaria, poſt libros de Seſtertiis Joannis Frederici Gronovii, Baſileæ apud Henricum Petri, &c.

Willebrordus Snellius.

De re Nummaria liber ſingularis. Lugduni Batavorum 1613. in 8. ex officina Raphelengii.

Idem Joſephi Juſti Scaligeri de eodem argumento Tractatum poſtumum in lucem emiſit, ut ſuperius monuimus.

Willelmus Oren.

Scripſit opuſculum de Moneta, quod Ferſonis operibus appendicis vice adjectm eſt. inquit Joſias Simlerus, ſed quid ſibi velint iſta, non capio: niſi forte (re attentius expenſa) intelligat librum Nicolai Oreſmii, quem Typographi Gerſonicorum operum alicui editioni ſubjunxerint.

Wolfgangus, Langenzennenſis.

Tractatus de jure Monetarum citatur à quibuſdam, quem non ego hactenus videre potui.

Cautio ad Lectores neceſſaria.

Antequam vero ad Anonymos pergam, pla-

cet hic meos admonere Lectores, quosdam hic à me omissos, quos non secus ac præcedentes æquo, aut forte etiam meliori jure recensere potuissem, videlicet Alexandrum ad Alexandro, Angelum Decembrium, Avicennam Arabem, Cornelium Celsum, Cælium Calcagninum, Cælium Rhodiginum, Commentatores Auctorum Historiæ Augustæ ad Aurelianum Flavii Vopisci, Aurelii Victoris & Eutropii, ubi de bello Monetariorum, Franciscum Marcum quæstione 263. de mercede eorum omnium quorum opera Rex utitur in cudendis monetis, Hygenum Grammaticum, Henricum Savillium, Interpretes Juris Romani ad titulum de Monetariis & Murilegis libri XI. Codicis Justinianei, Joannem Fernelium, Joannem Ravisium Textorem, Joannem Rosinum ejusque adnotatorem Thomam Dempsterum, Joannem Serapionem, Joannem Tortellium, Julium Pollucem, Ludovicum Charondam lib. I. Pandectarum Juris Francici cap. 18. Martianum Capellam, Nicolaum Præpositum, Petrum Crinitum, Petrum Gregorium Tolosanum, Petrum Guenois, Polydorum Virgilium, Raphaëlem Volaterranum, Scribonium Largum, Thomam Garzorum cap. 142. Plateæ Universalis, Wolfgangum Lazium lib. III. cap. 3. de Republica Romana, & plures alios, qui mihi modo non occurrunt.

Ano-

Anonymorum aliquot series.

Extat post notitiam dignitatum Imperii Romani Basileæ & Lugduni in folio, ac Parisiis anno 1651. Regiæ Typographiæ formis in 12. excusam libellus singularis de Bellicis rebus inscriptus, in quo de inhibenda largitate, ex quibus temporibus profusio vel avaritia cæperit, de fraude & correctione monetæ, & similia ipso ejus initio pertractantur.

Post Historiæ Romanæ Epitomen ex Flori, Paterculi, Victoris, Rufi, Messalæ, Eutropii & aliorum Historicis opusculis contextam editamque Amstelodami anno 1625. in 24. apud Guillelmum Janss. Cęterum extat exiguus Tractatus de mensuris & ponderibus veterum.

Auctor vetus de Ponderibus editus est cum scriptoribus rei agrimensorię.

Operibus Joannis Mesuę adjungi solet Incerti auctoris adsignatio notarum, ponderum ac mensurarum.

Anonymi Tractatus de Ponderibus & Mensuris habetur cum operibus Avicennę, ex Arabico Sermone in Latinum conversus ab Andrea Alpago Bellunensi, editusque Venetiis, Basileæ, &c. Ipse quoque Avicenna peculiare habet caput de ponderibus & mensuris, libro 5. summa secunda, tractatu octavo.

Monetarum omnium Germanicarum Icones, liber elegantissimus juxta ac rarissimus, in Bava-

ria Monachii editus in folio an. 1604. apud Adamum Berg. visebatur alias in laudata jam Raphaëlis Fresnei Bibliotheca.

Pratique pour connoistre les Monnoyes en vieille lettre Gothique.

Extrait du livre des Evaluations faites par la Chambre des Monnoyes, ordonné estre fait par ordonnance de laditte Chambre le 12. *May* 1544. *cité par Poullain dans ses ouvrages mss.*

Ordonnances du Roy pour le Reglement General de ses Monnoyes publié à Paris, en sa Cour de Parlement, le Vendredy 23. *jour de May* 1572. *avec les portraits & figures, poids & prix des espéces tant de ce Royaume qu'estrangeres, ausquelles le Roy donne cours par la presente ordonnance, & de celles qui se trouvent en ce Royaume, & sont décriées, avec le prix que les Maistres des Monnoyes & Changeurs en seront tenus donner au peuple, tous déchets de fonte, salaire de change & autres frais déduits. A Paris chez Jean Dallier* 1572. *in* 8.

Discours sur les causes de l'extréme cherté qui est aujourd'huy en France, & sur les moyens d'y remedier. A Paris chez Pierre l'Huiller 1574 *in* 8.

Privileges, Franchises, exemptions & libertez des Officiers, Ouvriers & Monnoyeurs de la Monnoye de Rennes en Bretagne. En la mésme ville 1613. *in* 4.

Discours sur l'Estat des Finances du Roy. A Paris chez Jean Richer 1614.

Figures

Figures des Monnoyes de France, par Hautin. 1619. *in folio.*

Threſor des Monnoyes, contenant pluſieurs ſecrets touchant les alliages & eſſays. A Bourdeaux 1624. *in* 8.

Declaration faite au Roy, des richeſſes ineſtimables & threſors nouvellement decouverts dans la France. A Paris 1632. *in* 8.

Advis au Roy ſur le reglement & ſurhauſſement des Monnoyes eſtrangeres. A Paris 1635.

Remonſtrance generale ſur la grande utilité publique de l'augmentation du prix des Monnoyes, tant de France qu'eſtrangeres. A Paris 1636.

Quelques remarques ſur la remonſtrance de Meſſieurs de la Cour des Monnoyes. à Paris 1652. *in* 4.

Deſcription Sommaire de la France, Allemagne, Italie, & Eſpagne, avec la Guide des chemins & poſtes pour aller & venir par les Provinces, auquel eſt adjouſté un Traitté des Monnoyes & de leur valeur. Rotomagi anno 1640. in 12.

D. I. B. vir eruditus qui ſacris Bibliis ab Antonio Vitré anno 1663. Pariſiis in folio excuſis, notas Hiſtoricas inſeruit addiditque ſacram Chronologiam, eidem ad calcem Tractatum accuratum de Ponderibus monetiſque Antiquorum ac menſuris tam longitudinum ut vocant, quam aridorum liquidorumque ſubjunxit, cum deſcriptione antiquæ Hydrię, quę in Porturegienſi diœceſeos Pariſienſis abbatia viſitur.

Non difficile fuerat plura Innominatorum ſcriptorum opuſcula ac Principum Regumque, præſertim Chriſtianiſſimorum, Edicta Monetaria congerere & in medium proferre: ſed ſufficient, quæ hactenus abunde nobis aliud fere agentibus occurrerunt, præſertim cum ab eo tempore quo iſta primum corradere & in ordinem digerere aggreſſi ſumus, prodierit in lucem publicam clariſſimi viri Germani Conſtantis opus egregium, de rebus ad Curiam Monetalem ſpectantibus, cujus ſupra ſuo loco Epigraphen adſcripſimus.

Addenda

Addenda, & *Emendanda.*

Pag. 5. verſ. 6. poſt *inciſis* : appone. Iidem Dialogi una cum 12. Schotti [de quibus pag. præced. dictum eſt] Numiſmatibus Caroli Ducis Croyiaci, commentario C. Gevartii illuſtratis, acceſſerunt, Antwerpiæ apud eundem Aertſium 1654. in folio.

Pag. 6. verſ. 23. dele Romulo & v. 11. pro Juſtinianum lege Heraclium, ut in Hemelario pag. 18. nam à Romulo ad Juſtinianum, exhibet editio in folio 1654.

V. 29. pro 1634. lege 1654. & poſt, *in folio* : adde Hiſce adjuncti ſunt Antonii Auguſtini Dialogi 11. & 12 Schotti, ut ſupra dictum.

P. 7 v. 11. adjice. *Charles Patin Introduction a la connoiſſance des medailles.* Pariſiis 1667. in 12.

Imperatorum Rom. Numiſmata, ex ære mediæ & minimæ formæ deſcripta & enarrata per Carolum Patinum, M. D. Argentinæ apud Simonem Pauli 1671. in folio.

Pag. 9. Interſere. *Ezechielis Spanhemii* Diſſertatio de præſtantia & uſu Numiſmatum antiquorum. Rom. 1644 in 4.

Eodem prodiit auctior duplo, Amſtelod. 1671. in 4.

Pag. 11. verſ. 5. pro Auguſtini, lege Auguſti.

V. 9. poſt, *in folio*. adjunge. Eædem Familiæ Romanæ à Carolo Patino recognitæ & auctæ prodiere Pariſiis 1663. itidem in folio, prout ſub Patini nomine dictum.

Pag. 14. poſt, in 4. ſubjunge. Invenitur etiam Latinè, Hiſpanicè, & Italicè.

Pag. 18. v. 13. poſt, Bellerum. ſubde, & 1657.

Pag. 22. v. 28. interſere. *Ioachim Oudaan Roomſe Mogendheid.* Belgice, Amſtelod. 1644. in 4.

Pag. 23. v. 20. pro 1629. lege 1619.

pag. 25. v. 16. 17. 18. Eadem poſt inſigni auctario à Romulo locupletata; brevique commentario Caſperii Gevartii illuſtrata, prodierunt Antverpiæ, apud Henricum

ricum Aertsium 1654. in folio; una cum 12. Dialogis Ant. Augustini, & Andr. Schotti adjunctis.

pag. 26. Intersere. *Ioannes Palatius I.V.D. & in Veneto Liceo Professor.*

In Monarchia Occidentali, seu Aquila inter Lilia; aliquot exhibuit numismata Impp. & Augustarum à Carolo Magno ad Conradum Imp. Venetiis apud Jo. Jacobum Herz. 1671, in folio.

pag. 28. De Joanne Speed, Scias vellem ipsum Monarchiæ Britannicæ Historiam scripsisse Anglicè decem libris comprehensam, & in duos distributam Tomos. Quorum prior chorographicus est, & quatuor priores libros complectitur; qui, à Philemone Hollando Latinitate donatus, prodiit 1616. in folio: in quo plurima extant arma gentilitia, numismata verò nulla [quod sciam] nisi duo tantum in prima tabula. Alter Tomus est Historicus, reliquos continens libros, qui ter prodiit Anglicè, Londini in folio, satis crasso volumine. Quibus in libris plurima exhibentur numismata; Britonum L 5. c. 6. Romanorum L. 6. Saxonum, Danorum, & Normannorum sparsim in seqq. libris.

pag 29. v. 2. post, Moreau; adde: Iterumque 1667 tribus vol. in folio.

pag 31. v. 2. post 1578. adjunge: Et apud Moretum, 1608. in 4.

pag. 37. v. 17 subde: Idem Peruta scripsit de Numismatibus Hispanicis, cui titulus: *Tesoro de las medulas Espanolas.*

F I N I S.

